Přepis rozhovorů s klienty Steve a Insoo 4 - 6 září 1995 Praha

Insoo a Vráťovi klienti, 4/9/95

P: Vy jste řekla něco velmi důležitého. A to bylo to, že kdybyste to měla udělat podle svého, že byste nikam nechodila a přestala navštěvovat všechny experty. A já si myslím, že je to báječný nápad. Dovolte, abych se zeptala: Představte si, že jste v takovém bodu, kde už přestanete navštěvovat všechny experty, ty profesionály. Jak by váš život potom vypadal?
F: Asi velice dobře. Kdybych se dostala do takového stadia, že bych je už nepotřebovala, což už se málem podařilo, tak bych se cítila báječně.
P: Cítila byste se velmi dobře?
F: Ano.
P: OK A když se ona cítí velmi dobře na tom bodě svého života, co byste si vy na ní všiml?
M: Ona je strašně smutná a pláče někdy .... Že by byla stejná jako předtím.
P: Takže by byla veselá? Co by vám to ukázalo, že je veselá?
M: Že by nevyhledávala jiné lidi mimo naší rodinu a začala by s rodinou žít. Jako ona žije, všechno dělá pro děti, jako máma je fantastická. Ale je mezi náma někdo cizí - vůči mě a ne vůči ní, za kým chodí a já bych rád, aby chodila ráda za mnou.
P: Aha!
M: Já jí mám rád. No, nemějte rád ženu, která vám dala 3 děti. Všude je to problematický, všude je problém, ale to nejde - odejít jen tak. To se nedá zapomenout.
P: Takže jí máte rád? Hodně moc?
M: Ano mám.
P: Aha.
M: Dělám chyby.....dělám chyby, že si asi nedovedu v hlavě srovnat, jak by moje žena chtěla žít. Každej máme asi rozdílnej způsob náhledu na život.
P: Aha.
M: Já mám rád třeba nějaký přátele, že jo, a moje žena je spíš uzavřená, i když tedy společenská, když někam přijdeme. No a já se umím přizpůsobit do každé situace, do každé společnosti.
P: Pojďte se vrátit tady k tomu. Budete veselá až přestanete navštěvovat ty experty?
F: No tak samozřejmě, že bych byla veselá, ale musím si pomoct. Pan doktor Strnad nám řekl, že vás seznámil s naším případem, takže si myslím, že snad něco víte, takže si myslím, že snad něco víte, takže proto vám to takhle povídám, no.....
P: Malinko.
F: Malinko, no.
P: Vraťme se k tomu. Předpokládejte, že jste se dostala do toho bodu, kdy nepotřebujete všechny ty profesionály. Jak se váš život změní?
F: Co bude jiného? No budu moct to všechno, co vy, tady naproti mě.
P: Jako co?
F: Byla jsem normální.
P: Aha.
F: Měla jsem spoustu zálib.
P: Aha.
F: Měla jsem pro co uskutečnit svůj život. Mám neustálý pocity strachu, neustálého napětí, bojím se - no to pak není život!

P: Takže byste se stala opět normální?
F: No tak samozřejmě. Asi ano. Jo.
P: Aha, a tedy když se stanete zase normální, jak bude váš život vypadat?
F: No bude spočívat zase v tý mý práci. Neumím si představit život bez práce. Budu se starat o rodinu, najdu si zaměstnání, mám malou dceru, mám pro co žít, mám velký děti, myslím si, že jim chci přinášet i ze sebe něco dobrýho - zatím prostě nemůžu. Jo. Nemůžu takhle žít, jak si manžel představuje. Manžel ..... já jsem .. 8.června jsme byli u prvního stání, u rozvodového stání, nevím, jestli vás s tím pan doktor takhle podrobně seznámil. Nebylo to pro mě lehký, protože za 20 let manželství jsme spolu prožili i hezký, měli jsme hezký život, ale prostě jsem se rozhodla, protože to takhle dál nejde, že ty moje problémy jsou z toho. Z toho neustálýho přemlouvání, z toho říkání, že už to takhle prostě dál nejde.
P: Takže, když zase budete normální. Budete ještě vdaná?
F: No, myslím si, že se mi to s manželem nepodaří, abych byla normální.
P: Aha. To, co vy chcete, až budete normální je, že se budete starat o svou malou dceru, budete pracovat, budete se starat o svoje větší děti. Co ještě budete dělat?
F: Udělám si svůj život, kterej jsem chtěla celej svůj život mít ....
P: Tak mi pojďte říct něco trochu víc o tom, jak byste si ten svůj život zařídila.
F: Vždyť vám to říkám.
P: Mohla byste říct ještě něco víc o tom, jak by ten život vypadal?
F: No vypadal by prostě překrásně. Vy si to třeba nedokážete uvědomit, nebo prostě.., já už jsem si zažila a už jsem se z toho dostávala a prostě jenom vím, že probudit se ráno a nemít pocit, že už vám není špatně je pro mě jako..., já se cejtím jako vítěz.
P: A vy jste předtím říkala, že už se vám to málem povedlo cejtit se normálně?
F: Ano.
P: Aha, jaké to bylo? Tedy kdy to bylo?
F: Ještě před 4-mi měsíci, dokud mě manžel neprosil u rozvodového soudu.
P: Nerozumím. Co tím myslíte, dokavaď neprosil u soudu?
F: Abych to všechno stáhla zpátky, že se bude chovat jako člověk, že bude jiný a prosil mě, abych se s ním nerozváděla.
P: Když se on bude chovat jako člověk, bude to součást vaší normálnosti?
F: No tak, když to bude takhle hrozně dlouho, tak si tím nejsem tak jistá.
P: Aha.
F: Protože asi nechápe prostě. To jsou záležitosti jako dost závažný. Myslím si, že jako když manžel vlastně chtěl chodit do manželské poradny, tak jsme dostali odklad od rozvodového řízení s tím, že se tam manžel zhroutil při tom stání a chodí stále do restaurace, dokonce s mladší ženou a přišel až ráno a já měla rozmalovaný celý byt. Já vím, že vám to asi připadá směšný, ale mě to prostě směšný nepřipadá.
P: Ráda bych se vrátila zpátky. Předpokládejme, že vaše žena bude opět normální. Co by bylo jinak pro vás?
M: No žít s ní.
P: Aha.
M: O té, o které mluvila moje žena, to je čistě kamarádka. Žena, kterou mám rád jako kamarádku. Znám jí rok a půl a nic jsme spolu neměli. Mám jí jako

kamarádku.
P: Když ona zase začne být normální. Co bude to normální pro vás?
M: No, to se asi těžko řekne. Asi nebude vyhledávat toho pána, za kterým chodí a já zase nebudu vyhledávat svoje kamarády. Bude to jako dříve. To co dělám jako já je odezva na to, co dělá moje žena, spíš je to takovej šprajc. Asi to převýšilo, že to došlo až k tomu rozvodu. Kdybych to možná udělal, tak by to dopadlo úplně jinak. Já jsem se snažil vlastně, aby si uvědomila, že může o mě přijít, tak jsem chodil pryč. Jo. A dopadlo to právě naopak.
P: Pravděpodobně nikdo z těch expertů, které jste vyhledali předtím se vás na tohle nezeptal. Představte si, jak se spolu tady bavíme dneska a když skončíme ten náš rozhovor, půjdete domů a budete dělat to, co děláte běžně po celý zbytek dne. Když přijde večer, lehnete si do postele a když budou všichni ve vašem domě spát a dům je velmi tichý, uprostřed noci se stane zázrak. Ten zázrak je: Problém, co vás sem dneska přivedl je vyřešen, je pryč. Ale jelikož jste v té době spali, tak nevíte, že se to stalo. Když se pak ráno probudíte, jak zjistíte, až se ráno probudíte, že se stal zázrak? Jak zjistíte, že se to změnilo?
M: Já si myslím, že ráno vstanu, teta jako dříve a dáme si pusu. Zjistil bych ten zázrak, že ke mě začala něco cítit.
P: Aha.
M: Tu pusu jsme si nedali hrozně dlouho.
P: Takže byste se políbili. Jaká při tom bude? V čem bude jiná?
M: Že se probudí bez starostí, tak nějak. Ne, že se probudí a furt myslí na nějaký starosti v životě, a alespoň chvilku na ty starosti zapomene. To u ní bude taková zvláštnost, protože pořád myslí na nějaké starosti, které se týkají třeba rodiny. Je to perfektní manželka. Že spíš má věci v hlavě ona než já. Tím mě naučila i tomu, že jsem v některejch věcech , jak se říká, lenoch.
F: Lenocha bych brala, ale takovýho šílenýho lenocha asi ne.
P: Takže zítra, zítra ráno, když se vy probouzíte a problém je pryč, v čem bude on jiný?
F: Možná, že bude tak jako byl dřív, před takovými 20-ti lety. Tak by mě vyhovoval asi.
P: Jak to bude vypadat?
F: Jaký by to bylo? Když on tady sám říká, že jsem vzala spoustu starostí na sebe, já si tedy, teď si myslím, že na to jsou dva, pár, i na děti a jeden přebírá tuhle starost a jeden zase jinou. Mě připadá, že teta ještě mám čtvrtý dítě, ale který ještě strašně zlobí.
P: Takže po tom zázraku teta pro vás bude manželem .....
F: Asi jo, protože si myslím, že i za normálních okolností si dva něco dávaj, jo. Já to cítím tak, že ještě „nejsem normální“, mám problémy a ještě se musím starat o čtvrtý dítě, dospělý, který vlastně neustále dělá tyhle potíže.
P: Takže jakmile vy budete vlastně normální a problémy budou pryč, zcela pryč, on se stane manželem?
F: Ano, hm, prosím .....
P: Stane se manželem?
F: No tak asi samozřejmě, to tak chce, to by chtěl.
P: Jako manžel, co by dělal, co nedělal do teďka?
F: Pomáhal by mi se starostma o děti, myslím si, že to nejsou malý, protože máme 21-ti letou dceru, 17-ti letého kluka a malou dceru a máme doma psa a

spoustu starostí a mě to připadá, že to musím zvládat jenom já. Kdyby mě jich trochu vzal, tak bych mohla bejt veselá.
M: Ale já jsem zase v práci .....
P: Takže když on převezme část těch starostí o rodinu, co konkrétně bude dělat?
F: Třeba například bych chtěla, aby si s klukem popovídal, aby ho naučil žít jako mužskýho, aby nechodil neustále za mnou. Já jsem ... já jsem ženskýho původu, já mu můžu něco poradit, ale...nebo i se školou. To nikdy neudělal, jo, prostě prosila jsem 8 let, promiste alespoň tu žákovskou knížku mu podepiš ať ví, že tady seš. Neudělal to.
P: Aha.
F: Místo toho udělá v hospodě 3 piva a volá Bezpečnost, že nám na trávníku stojí auto. Prostě, všímá si takovejch věcí, který teta mě dneska už nedělají dobře.
P: Aha.
F: Připadá mi to nesmyslné .....
M: Oni tam opravdu stáli. Mě to vadí.....
P: Co by dělal místo toho?
F: Místo čeho?
P: Místo alkoholu apod.
F: No, nebyli jsme 20 let na dovolený. Jezdili jsme akorát na chatu k mýmu tátovi.
P: Aha.
F: Měl by zájem třeba o to, aby z dětí dospěli opravdu hodnotní lidé. Aby se neustále jenom nedívali na televizi, od který já je vyháním, protože mě to prostě vadí. Dceři je sice 21 let, má zaměstnání do noci, chce se vyspat, ale já prostě takhle žít nemůžu.
P: Aha. Mám asi dobrý nápad. Předpokládejme, že tohleto všechno děláte. Chováte se jako otec, jako manžel, jak by se ona změnila k vám?
M: To je těžký.
F: Já mám pocit, jestli můžu, manželovi to vyhovuje takhle.
M: Nevyhovuje.
P: Ale předpokládejme, že děláte tohle všechno.
M: Aby mě milovala.
P: Předpokládejme, že se staráte o děti, že mluvíte se synem, vezmete jí na dovolenou, pomáháte synovi se školou. Jste jím dobrým manželem. V čem se ona bude jinak chovat k vám?
M: Asi nebude vyhledávat někoho jinýho, jako ho vyhledává dnes.
P: A co ještě? Když přestane vyhledávat ty další lidi. Co bude jinýho ještě?
M: V čem bude jiná? Nebude výbušná vůči dětem, když něco udělají, protože nebude taková zatížená. Že jí třeba nebudou vadit ty filmy večer, když já třeba řeknu:“běžte umejt nádobí“ jo. Pak jí nebudou vadit ty filmy ani nic jinýho, když bude vidět, když třeba ten byt, kterej má ráda uklizenej, že je v pořádku tak, jak ho mívala uklizenej, když byly děti malý.
P: Takže se sklidní?
M: Ano.
P: Aha.
M: Bude si moct vzít knížku, kterou vždycky milovala a četla si a nebo bude jinak koukat na problémy, který dneska rozpytvává a který jí dříve vůbec

nevadily.
P: Aha.
M: Dřív jí vadil jenom velkej problém a ne ty malinký, to si uměla srovnat v hlavě a někdy se na ně i zapomnělo a teď se chytá i malýho problému.
P: O.K.
M: Smítko na zemi a už ví, že by si toho měli děti všimnout taky, protože na to byli od mala vedený. Od ní, ale holt nám utekly, nějak. A dá se říct, že se přiznám i mou vinou, ne její. Když si to proberu v hlavě, tak v tomhletom poznám i svou vinu.
P: Ještě jedna otázka. Tento konec papíru stojí za 10 a tento za 1. Ta 10 znamená, že vy budete dobrým manželem a dobrým otcem svých dětí a 1 je, že nebudu dělat nic a počkám, až zase ona bude normální. Na které jste..?
M: Já nemůžu čekat .....
P: Ještě jednou. 10 znamená, budu dělat všechno možné, abych byl dobrým manželem a otcem a 1 je tak nebudu dělat vůbec nic.
M: Já jsem asi tak mezi tou 8, protože člověk se nedá změnit.
P: Kolik? 8?
M: Spíš 8,5. Ono to nejde všechno najednou.
P: Ano, hm. I tak je to velmi vysoko. Jak moc jste si jistý? Ta 10 je: já to zcela zvládnu a 1 znamená, já nevím jak to mám zvládnout. Kde se nacházíte teta ....
M: No, to je těžký, protože jsme navyklý na způsob života, který mi i žena umožnila. Protože ona byla ambiciózní a stačí udělat všechno sama. Její ctižádost byla vždycky větší než moje. Byla i ve škole vůdčí osobností.
P: Takže, kde jste tedy v té sebejistotě mezi tou 10 -1?
M: Tak na té 5. Na polovičce.
P: Docela dobrý.
M: Ta 8 už by byla moc.
P: Dobrý.
M: Protože všechno, co zvládla má žena , já bych nezvládl. Dopadl bych asi ještě hůř než ona. Protože v sobě nemám takovou obětavost vůči dětem a tak, jako má moje žena.
P: Teď zase k vám. Teď pro vás. 10 by znamenala, že uděláte všechno proto, aby vaše manželství fungovalo, protože je to dobrý pro vaše děti a 1 - jako .... Kde se nacházíte?
F: Já vám to dneska asi neřeknu. A víte proč, protože já si vždycky hájím nějakou svojí myšlenku, která mě trochu pomáhá, a tak vám to neřeknu, protože manžel i tu 5 nebo i tu 2, co tady paní doktorka chtěla slyšet od něj, sliboval vlastně 10 let a nikdy to neudělal.
P: Takže co by bylo tím nejmenším signálem, abyste mohla říct, že se on začal ubírat tím správným směrem?
F: Já si to snad nedovedu ani představit. Protože já ani nevím, jestli to vlastně dokáže.
P: Dobrá otázka. Zní to tak, že vy si myslíte, že to zvládnete.
M: Já si myslím, že jo. Máme malý dítě a já myslím, že jo. Já jí mám hrozně rád. Já nepotřebuju, aby mi vychovával někdo jinej.
P: O.K. To byly všechny otázky, který jsem měla. Máte vy nějakou otázku na mě?
M: Jak se vám líbí v Praze?

P: Líbí hodně. Máte nějakou otázku?(na F)
F: No, bylo mi s vámi dobře. A nemám otázku.
P: Teď je moment, kdy bych se ráda poradila se svými kolegy, kteří jsou tam nahoře. Je to teď tak, je tam spousta lidí z různých koutů Evropy, takže je tam team expertů, takže půjdu nahoru a budu si s nimi povídat. Přinesu nějaké myšlenky , co si oni myslí o té celé situaci a budu tam asi 10 minut a pak se sem vrátíme.

pokračování pro rozhovoru s experty

P: Takže, ti lidé, co jsou tady, ti mezinárodní experti, co jsou tady, jsou ze Švédska, Ruska, Bulharska, Německa, USA a samozřejmě z Čech. A všichni experti se shodli na tom, že se jim líbí ta představa bez expertů, u kterých jste do teďka hledali pomoc. Také jsme se shodli na tom, že váš problém je velmi těžký. A samozřejmě, že na takovýhle problém nejsou jednoduché odpovědi. A tak si dovedu představit, že z toho všeho musíte být unaveni. Ale současně máte v něčem podobné nápady, jaký by měl být váš život. A nám se taky líbí ten obraz toho života v budoucnosti. A zdá se nám, a je jedno jestli se rozvedete nebo zůstanete svoji, že byste dokázali spolupracovat už kvůli dětem jako rodiče. Protože muž a žena se mohou rozvést, ale rodiče se nemohou rozvést se svými dětmi. Takže, cokoli se stane mezi vámi, domníváme se, že musíte začít spolupracovat jako otec a matka, jako team. A jako způsob pomoci vám s tímto začít bych vám chtěla nabídnout, co potřebujete je vzít si dovolenou od povídání si o vašem problému. Protože v případě, že váš problém by byl toho druhu, že by ho šlo vyřešit povídáním, tak už byste ho dávno vyřešili. Vy potřebujete nyní akce, činnost a ne povídání, mnohem více akcí. Takže první věc je vzít si dovolenou od těch expertů a druhá věc je vzít si dovolenou od povídání a vy byste měli něco udělat, potřebovali něco udělat. A já mám pro vás návrh. Že uděláte něco, co by vyšší ženu překvapilo. Víte, co by to bylo. Ale když budete něco takového dělat, neříkejte jí, že to děláte, nemluvte o tom. A vaše část práce je uhodnout, co on dělá, aby vás překvapil. Nemluvte o tom. Nemluvte o tom do té doby, než přijdete na další sezení s panem doktorem Strnadem. Jo?
M: Bylo to moc hezký.
P: Děkuji.
F: Děkujeme mockrát.

Rozhovor Insoo s klientkou Katkou - Praha, 5/9/95 1995

P: Vysvětlil ti někdo, jak to bude dneska probíhat?
K: Ne, vůbec ne.
P: Ráda bych ti to tedy vysvětlila. Budu ti po nějakou dobu povídat a budu se tě ptát na spoustu věcí, na spoustu zvláštních otázek. Potom na nějakou dobu bude pauza, přestávka, aby sis mohla odpočinout, potom půjdu vedle do té místnosti a budu si povídat s těmi lidmi, co tam jsou. Máme tam spoustu chytrých lidí z mnoha zemí a budu si tedy s nimi o tobě povídat a potom se sem vrátím a přijdu ti říct, co oni si myslí o tvojí situaci, O.K.?
K: Perfektní.
P: Jak jsem pochopila, včera si začala chodit do fotografické školy.
K: Ano, já jsem začínala už loni a pak jsem ze zdravotních důvodů přestala.
P: Ráda fotografuješ?
K: Je to hodně zajímavý, baví mě to.
P: Aha, jaké fotografie děláš? Přírodu, města, lidi nebo všechno dohromady?
K: Zatím se učíme jenom na přírodě. Černobílé fotky dělám.
P: Je to velmi těžké?
K: No je.
P: Černobílé fotky jsou obtížnější.
K: Ale jsou..., jsou krásnější než barevný podle mého názoru.
P: Jak si se vlastně k tomu dostala, že budeš fotografkou?
K: No, jako nebylo to jako vysloveně mý přání, já jsem chtěla jít dělat se zlatem jako zlatnice, a prostě dostala jsem se na tuhle školu taky a s tím zlatnictvím to nějak nevyšlo, tak jsem si řekla, že by to mohlo být zajímavý, taky.
P: Aha, tady vidím, že máš samé krásné prstýnky, to znamená, že jsi velmi tvořivý člověk.
K: No, ráda něco vytvářím.
P: Aha. A vždycky jsi byla taková? Tvořivá?
K: Myslím si, že jo, už od malička.
P: Kde jsi se tomu naučila nebo, kde jsi k tomu přišla, že jsi taková tvořivá?
K: V mládí, tak když jsem si dělala něco pro svojí potřebu nebo když mě bavilo dělat něco novýho z něčeho starýho.
P: Je to něco, co tě někdo naučil nebo si na to přišla vlastně sama?
K: No, přišla jsem na to sama.
P: Prima, aha.
K: Přišla jsem na to sama, že mě to baví, že mám chuť dělat něco novýho.
P: Aha, vědí i ostatní nebo jiní lidé, že jsi tak tvořivá, že ráda tvoříš?
K: Tady jo.
P: Tady? Aha.
K: Myslím si, že i v rodině.
P: Myslíš si, že je to dobrá věc, že jsi taková tvořivá?
K: No, kdybych to rozvinula víc nebo kdybych s tím podnikala a ukázala to ostatním, že by to bylo velice pěkný.
P: A to je to, co chceš dělat nebo co bys chtěla dělat?
K: Možná později.
P: O.K. Poté, co jsi byla tady v tom ústavu, jak ti to bylo nápomocný nebo v čem ti to pomohlo?

K: Já jsem sem vlastně přišla naposledy úplně sama a dobrovolně a to mi tu pomohli jako z drog, jako znova. To je jako hrozně moc pomocí, kolik mi tady pomohli, jako.
P: A co udělali, co ti pomohlo?
K: Pomohli mi zase do školy, pomohli mi začít normálně komunikovat s lidma.
P: Jak dlouho už si nebrala žádné drogy?
K: Půl roku.
P: Vůbec žádné drogy?
K: Vůbec žádné.
P: Skutečně?
K: Ano.
P: Blahopřeji. Vůbec žádné drogy?
K: Tvrdé vůbec žádné.
P: Aha. Ani na to nemyslíš?
K: Občas.
P: Aha. A co tedy děláš, když o tom přemýšlíš?
K: Nejčastěji si o tom povídám s kamarádkou, mám dobrou kamarádku, tak s ní si o tom povídám.
P: Aha, a to pomáhá?
K: Mě to pomáhá.
P: Aha, to je skvělé. Co ještě ti pomohlo to, že jsi tady?
K: Mám kde být. Našla jsem tady spoustu dobrých lidí.
P: Aha, přátele nebo zaměstnance?
K: Zaměstnance a taky přátele, ale spíš zaměstnance.
P: Aha, dobře, O.K. Ještě něco, co ti tady pomohlo?
K: No, ono je toho určitě hodně, ale já jsem dost nervózní.
P: A proč si nervózní nebo z čeho jsi nervózní?
K: Já nevím.
P: O.K. Já jsem taky nervózní. Takže budeme nervózní spolu, O.K. Co by tady mohli udělat, aby tvůj pobyt tady byl ještě užitečnější, aby ti ještě více pomohl?
K: Pobyt tady? To je hrozně těžký, tady to. Oni vlastně dělají maximum tady pro mě a samozřejmě já bych nejraději byla doma, někde, no.
P: Aha. To znamená, že chceš jít a žít se svojí matkou?
K: To je právě ta obtíž. Ona nechce, abych u ní žila, jo ....
P: A ty s ní chceš žít?
K: Chtěla bych to znovu zkusit, ale máma má z toho strach.
P: Aha. O.K.
K: Motýlek.
P: Dejme tomu, že tohleto bude 10. Tam bude 1. 10 znamená, že jsi udělala takový progres, který můžeš dosáhnout z toho, že jsi tady.
K: Progres?
P: V podstatě nějaký postup dopředu, že jsi se v něčem zlepšila.
K: Aha.
P: A jedna znamená, že veškeré problémy ať už s drogama nebo se školou byly na té nejhorší pozici. Kde si myslíš, že jsi právě teď mezi tou 1-10?
K: Tak 8-9.
P: Osm nebo devět? Aha. Takže jsi až tady nahoře. To znamená, že už jsi ušla velmi dlouhou cestu. Jak si to zvládla? Jak jsi to udělala?

K: Pomohlo mi hrozně moc lidí, byla jsem v tý léčebně.
P: To znamená, že v léčebně to bylo taky užitečné a velmi ti to pomohlo?
K: No, to jo.
P: O.K. Co ještě ti pomohlo?
K: Že mi lidi věří, že i ta máma s tátou, chovají se ke mě dobře, docela.
P: Aha, co to pro tebe znamená, že ti lidi věří a jak ti to pomáhá?
K: No, je to velká zodpovědnost pro mě, protože by bylo ošklivý, kdybych je zklamala, jo, prostě, že věřím si i sobě, když oni věřej ..., prostě že já to mám, no.
P: To znamená, že si věříš, že to můžeš udělat?
K: Ano.
P: Jak to víš?
K: Že to zvládnu?
P: Jo.
K: Prostě, když za něčím půjdu, tak to udělám.
P: Skutečně? Znamená to, že seš ten typ osoby, že když se rozhodneš, že něco uděláš, tak za tím jdeš a víš, jak to máš udělat?
K: Když mi o něco opravdu jde, tak to udělám.
P: Aha. Jak jsi stará?
K: 17.
P: 17, aha. Je ti 17 a už tohle všechno o sobě víš?
K: Myslím si, že to vím. Já to vím.
P: Většina sedmnáctiletých tohleto neví. Někteří z tvých přátel sedmnáctiletých tohleto asi neví.
K: A....
P: Jak ještě dlouho tady musíš být?
K: Rok.
P: Aha, a čeho chceš během toho jednoho roku tady dosáhnout?
K: Abych tady nebyla. Chci se nějak zařídit, abych tady nebyla, abych byla doma, někde, nebo abych prostě tady v tom ústavu nebyla, no.
P: Aha. A kde to je, to někde jinde než tady?
K: Někde, kde se budu cítit jako doma.
P: Aha, a chceš být tedy se svými rodiči nebo někde jinde doma, kde by si se cítila jako doma?
P: Aha, to znamená, to znamená, že máš asi nějakou představu o tom, jak by to tam asi vypadalo?
K: No, mám představy.
P: Aha, a můžeš mi říct něco víc o tom, jaký by to pro tebe bylo?
K: Takový soukromý, jako v tom bytě, kde bych bydlela?
P: Ano.
K: Měla bych tam soukromý a byla bych tam schovaná.
P: Tomu nerozumím, schovaná?
K: No, měla bych tam takový svoje útočiště, takový .....
P: To znamená, že bys měla svůj vlastní byt?
K: Pokojíček.
P: Aha, a jaký by to bylo, kdybys tam byla v tom pokoji?
K: Útulný, moje, prostě, no ....
P: Takže, kdyby tohle byl ten tvůj pokoj, jak by to tam vypadalo?
K: Takový útulnější.

P: Co by si udělala, abys to zútulnila?
K: Dala bych si tam svoje věci, měla bych tu věci, který mám ráda.
P: Třeba obrázky. Co ještě?
K: Měla bych tady hudbu.
P: Hudbu? Aha, jakou hudbu máš ráda?
K: No tak poslouchám „ DOORS „ a tak.
P: Aha, takže bys měla hudbu, nějakej magnetofon, na kterej bys hrála?
K: No, kytaru bych tu měla, nějaký zvířátko .....
P: Hraješ na kytaru?
K: No, učila jsem se.
P: Aha, skvěle. Psa nebo kočku?
K: Nějakou myšku.
P: Aha, O.K. Takže to by potom bylo tvoje místo.
K: Hmn.
P: Představ si, že máš takovéhle místo, které je tvoje. Co bys udělala jinak, jak by si se změnila? Co by bylo jinačí?
K: No, kdybych měla nějakou zodpovědnost svojí. Jako bylo by to všechno těžší. Tady mi dají najíst, všechno, ale .....
P: Aha, to znamená, že by si musela sama vařit, sama nakupovat. Je to to, co jsi měla na mysli?
K: Ano.
P: A chtěla by si tohle udělat?
K: Chtěla.
P: Aha, představ si, že tohle všechno můžeš sama dělat, že si můžeš prát, žehlit, že si sama vaříš, že chodíš do školy a dejme tomu, že tohle všechno tady můžeš. Co by říkali tvoji přátelé o tom, jak si se změnila?
K: To já nevím.
P: A co tvoje matka. Jakou ta by pozorovala změnu?
K: Že už prostě jsem dospěla, rozumově.
P: Aha.
K: Asi by byla moc ráda a asi by se ke mě chovala jinak.
P: Jak jinak by se k tobě chovala?
K: Asi ne jako matka, ale jako kamarádka, ne, ne, jako matka, ale ... no spíš jako kamarádka.
P: Aha, dobře. Takže když tvoje matka bude spíš jako kamarádka, co bude říkat o tom, jak si se změnila?
K: Já nevím, co by říkala.
P: Zase se chci vrátit k té stupnici 1-10. A kdybych se zeptala tvojí matky, kde ty teď právě jsi na té stupnici mezi tou 1-10, co by ona odpověděla?
K: 4-5.
P: Takže ty jsi myslíš, že jsi na 8 a ona si myslí, že jsi tak mezi 4-5?
K: Ano.
P: O.K. A co kdyby matka řekla, že by si se měla posunout na té stupnici tak k 5-6.
K: Jako co bych měla udělat?
P: Kdyby matka říkala, hm, Katka se posunula tady z té 4 na 5-6.
K: Já teď jako nechápu, co ....
P: Když si bude maminka myslet, že jsi se posunula na té stupnici ze 4 na 5-6 a řekne hm, Katka se posunula na tu 5-6 , podle čeho to pozná, že jsi se

posunula?
K: Podle čeho to matka pozná?
P: Hm.
K: Že držím slovo, že se snažím, no.
P: Ještě něco?
K: Ne.
P: Co tvůj táta, co ten by řekl?
K: Jako v tý číselný ..... jako.
P: Ano.
K: Ten by řekl tu 5-6, už.
P: Aha.
K: Ten už teďko vlastně, když jsem u něho byla, tak už víc se mi snažil dát na sebe tu zodpovědnost. Jako něco mi dovolil a koukal se, jak to zvládnu, no. Víc mi věřil.
P: Aha, oni spolu nežijou?
K: Ne.
P: Aha, to znamená, že otec ti dává větší zodpovědnost než matka?
K: Ano.
P: Aha, a když ti dává nějakou zodpovědnost, říká, že to zvládneš?
K: To říká jeho manželka vždycky.
P: Aha. Vrátila bych se znova k té stupnici. Co by si mysleli zaměstnanci tady, kde se pohybuješ mezi tou 1-10?
K: Ty myslí každej asi něco jinýho.
P: Aha. A průměr, jaký by byl?
K: Taky ta 5-6.
P: To znamená, že je to asi tak na stejné úrovni jako s rodiči, tedy s otcem.
K: Ano.
P: Co musíš udělat, abys přesvědčila tady zaměstnance, že nejsi na 5-6, ale na 8?
K: Musím pokračovat, musím dokázat, že tu školu zvládnu, že neuhnu, no.
P: Aha, O.K. A co by přesvědčilo tvojí matku, že si dosáhla stupně 8?
K: Taky ta škola.
P: To znamená, že matka chce, aby si zůstala ve škole?
K: Hm, ta si na tom hodně zakládá.
P: Aha, ví o tom, že ty chceš dál pokračovat ve škole?
K: Ví o tom, ale nevěří mi.
P: Aha, to znamená, že je pro tebe velmi těžké, abys jí dokázala, že ti může věřit?
K: Hm.
P: Aha, a může ti matka s něčím pomoct, abys ty jí mohla dokázat, že ti může věřit?
K: Může, třeba když mě vezme na propustku. Ona má hroznej strach, ze mě.
P: Aha.
K: Třeba že nechá peníze přede mnou, že je vezmu a tak.
P: Takže, kdyby s tímhle přestala, tak by ti to hodně pomohlo?
K: Matka kdyby s tím přestala? Myslím si, že jo.
P: Jak bys tedy mluvila ke své matce, aby začala dělat věci, co by ti mohli pomoci?
K: Já bych jí řekla, že už jsem u ní rok nebyla a že neví, jak jsem se změnila,

že by mi měla pokusit se uvěřit.
P: Aha, zní to jako že máš spoustu práce s tím, abys přesvědčila matku, aby ti začala věřit.
K: Mám.
P: O.K. Už nemám žádné otázky. Máš ty nějaké otázky na mě?
K: Já nevím, ne.
P: O.K. Bude mi to trvat teď asi tak 10 minut, půjdu si popovídat tam s těmi lidmi a asi za 10 minut se vrátím. Chceš tady počkat nebo půjdeš ven?
K: Půjdu ven.

pokračování po rozhovoru s experty

P: Dlouho jsme si o tobě povídali a spousta lidí mi říkala spoustu věcí o tobě a tak se teďko pokusím to nějak shrnout to všechno, co tam bylo řečeno. Jsi připravená?
K: Ano.
P: Za prvé, první věc, na které se shodujeme je, že jsi urazila pěkný kousek cesty. Že ti na té cestě pomáhala spousta lidí a ty jsi byla natolik inteligentní, že jsi si to uvědomila a dokázala jsi tu pomoc přijmout. Zdá se, že tvoje tvořivá stránka zjistila, že dokáže z něčeho starého udělat něco nové. Jsi tak zralá na to, abys použila toho, co tě obklopuje k tomu, aby sis pomohla. A to je ta pravá tvořivost, ať už se jedná o kohokoliv. Zdá se, že máš na 17-ti letou dívku soustu myšlenek, že jsi bystrá, že máš schopnosti analyzovat a zdá se, že pro zcela normálního člověka v tvé situaci by bylo normální být nešťastná. Místo toho, aby ses nějak vypořádala s tím, že jsi nešťastná, že budeš brát drogy, tak se s tou celou situací zabýváš jako zralejší, dospělejší člověk. To nás velmi překvapilo a velmi to na nás zapůsobilo. To znamená, že já se domnívám, že než se něco stane, ty musíš zůstat na té své úrovni, na té 8. A využít svého fotografování ke dvěma věcem. Jednak k tomu být tvořivá a jednak k tomu, jak být zodpovědná. Bylo by užitečné, abys věnovala pozornost tomu, co děláš, abys zůstala na tom bodě 8. Každou maličkost, kterou děláš, aby sis udržela tu pozici na té 8. A také si všimni toho, co děláš, že si tady zaměstnanci myslí, že jsi dosáhla nebo že jsi na úrovni 8. Máš nějaké nápady, něco tě napadá?
K: Já si myslím, že můj limit je bejt někde venku a přijít včas, tak si myslím, že jako plním slovo. Nedělám tady nějakej kravál nebo ...., jako nepobuřuju tady někoho a myslím si, že se chovám jako v limitu, nějakým.
P: Další věc, která stojí za zmínku je, že máš nádherný úsměv a možná, že bys měla maličko přemýšlet o tom, jak bys ho mohla víc využít proto, aby jsi zůstala na té 8 nebo aby ses posunula dál až k té 10. O.K?
K: Děkuju.
P: Děkuji a přeji hodně štěstí.
K: Taky děkuj

Rozhovor Steve de Shazera s klientkami Ondřejov - Praha 4/9/95

P: Takže na začátek bych vám chtěl poděkovat, že jste přišli a doufám, že to pro vás bude užitečné.
K1: To mi taky.
P: Není na to žádná záruka.
K1: To nás ovšem mrzí.
K2: Ani půlroční?
P: Žádné garance. Jedinou záruku, kterou vám můžu dát je, že udělám tu nejlepší práci, jakou budu umět. Slyšel jsem, že sem chodíte každá sama pracovat na svých věcech. Už to děláte nějakou dobu?
K1: Asi 4 měsíce.
K2: A já asi 4 roky.
P: Je to poprvé, co tu sedíte takhle spolu?
K1: Ano.
P: A venku v běžném světě jste přítelkyně?
K1: Ano.
P: Bydlíte nějak blízko u sebe, nebo .....
K1: Ne.
K2: Já až na konci Brna.
P: Jak dlouho se znáte?
K2: Něco přes rok.
P: První otázka pro obě dvě. Představuju si, že vaše odpovědi mohou být odlišné. Nejdřív bych se vás chtěl zeptat na vaše názory o sobě. Ne vzájemně na sebe, ale o sobě. Teď ta otázka: škála od 0-10. 10 představuje, že terapie je u konce, kdy už nebudete potřebovat žádnou terapii a 0 je ten bod ve vašem životě, kdy bylo nejhůř. Kde byste řekla, že se nacházíte dneska, mezi 0 - 10?
K1: Na 8.
K2: Na 8 -8,5.
P: A co byste řekla, kde ona je, co byste řekla o ní?
K1: 4.
P: A co vy o ní?
K2: Já bych řekla tak 6 - 7.
P: Těžká otázka: čím to je, že si o sobě myslíte, že jste na tom lépe, než jak si myslíte jedna o druhé?
K1: Asi tím, že jsem rozený optimista.
K2: Já jsem taky optimista a také je to pohled na to, jak to celé zvládáme.
P: Jsem na to hodně zvědavej. Když se tedy sami vidíte na té 8, což je teta hodně vzdálené od 0, co je pro vás ten rozdíl mezi tou 0 a 8,5? Co nám můžete říct o tom rozdílu?
K2: To je tím, že já mám pocit, že jsme ani jedna na tý nule nikdy nebyly.
P: To mě teď mate, co tím myslíte?
K2: Já mám představu O jako absolutní psychické vyčerpanosti.
P: A nikdy jste se tak špatně necítila?
K2: Ne.
P: Co bylo tím nejspodnějším stupněm?

K2: To je skutečně pro mě dost těžká otázka, možná tak, kdybych to viděla hodně černě, tak 3.
K1: Já bych k tomu chtěla dodat, že mám trošku jiný mínění. Myslím si, že ve svým životě jsem už byla tak na 1.
P: Vy jste se dostala z 3 na 8 a vy z 1 na 8,5. Jak se vám to povedlo?
K1: To je život.
P: Jak jste to udělala?
K1: Šlo to samo od sebe.
K2: S tím já bych nesouhlasila.
P: Je to jinak?
K2: Já bych řekla, že je to jinak, určitě obdobím a také tím,s jakými lidmi se setkáváte. Jestliže máte štěstí a setkáváte se s lidmi, který vás v tom období oslaví a vlastně vám pomáhají v tom ..... trošičku nahoru, takže v tom, asi.
K1: S tímhle ale já zase moc nesouhlasím. Já si myslím, že člověk si hledá lidi sám v podstatě, a že záleží hodně na něm, jak ty lidi se k němu chovají, jak mu pomůžou nebo co si z nich vezme.
K2: To je taky ale v tom, jestli ty ostatní je schopen vnímat, jestliže je na tý 1 a vnímá to, že ty lidi jsou mu ochotný pomoct, jsou vstřícný ....
K1: Ale tady o tý .... já nejsem schopná to pochopit takhle, jako ty.
P: Já stále přemýšlím o tom, jakou práci nebo jak jste se poposunula z té 3 na 8,5?
K2: No určitě aktivně, jinak bych se tam nedostala.
P: Co myslíte tou aktivitou? Co jste udělala?
K2: No určitě jsem si musela uvědomit, kdo jsem a jaká jsem. A co vlastně očekávám.
P: Co jste se tedy dozvěděla nebo naučila o tom, kdo jste? Jak jste se dokázala poposunout k tý 8?
K2: Určitě jsem si uvědomila, že mám svůj význam, svojí hodnotu.
P: To, že jste se dozvěděla, jakou máte hodnotu, co jste začala dělat teď, co jste nedělala předtím?
K2: Já bych řekla, že mě to učí stavět si určité hranice, kam až si pouštím svoje okolí. Že mě to i naučilo, já bych řekla přímo, nerozdávat se.
P: A to vám pomohlo?
K2: Hodně.
P: A co jste vy dělala za sebe, abyste se poposunula?
K1: Řekla bych, že jsem dospívala, dospívala a dozrávala a sbírala zkušenosti. K mnoha věcem se stavím úplně jinak, než dřív. Mám úplně jinej pohled, jinej náhled.
P: Jak tohleto změnilo způsob, jak se chováte nebo jak co děláte?
K1: No asi moc ne.
P: Jak dlouho jste na tý 8?
K1: Rok.
P: Jak dlouho vy?
K2: Asi půl roku.
P: Jak byste věděla jak jedna tak druhá, že jste na 10, že jste dosáhla 10?
K1: To jde?
P: Já si myslím, že jo.
K1: Já si myslím, že to je strašně teoretický.
P: Ale jak byste to věděla, kdybyste tam byla?

K1: Že bych byla spokojená, vyrovnaná, bez problémů.
P: A kdybyste se cítila spokojená, bez problémů, co byste dělala jinak, než dneska?
K1: Byla bych mnohem trpělivější, nenechala bych se vyvést z míry některými věcmi tak, jako třeba teď a určitě by se mi zlepšil i můj zdravotní stav.
P: Jak vy byste věděla, že ona je na 10? Bez toho, že by vám to ona sdělila. Jak byste se to dozvěděla?
K2: Myslím, že vnějšími vlivy, že bych to poznala. Určitě by byla klidnější.
P: Co ještě, čeho byste se všimla?
K2: Nebyla by zelená, neměla by zdravotní problémy.
K1: Ale já jsem teď nastydlá, takže .....
P: Co ještě byste si všimla? Já vím, že tohle je těžká otázka. Možná by ještě tohle pomohlo dál. Jak byste zjistila, že je na 10, kdyby s vámi mluvila jenom po telefonu?
K2: Zřejmě asi tím, že by měla vnesenej takovej řád nebo systém, to není ten správnej výraz, měla by věci ucelenější, neměla by je roztříštěný.
P: Byla by organizovanější, to tím myslíte?
K2: Ano.
P: Kdybyste byla organizovanější, jak by to ovlivnilo jiné části vašeho života?
K1: Bylo by to nudnější.
P: Co byste pak dělala, aby byl život zajímavější?
K1: Aby byl zajímavější? Já nevím.
P: Bylo by to v pořádku na tom bodě mít víc nudy?
K1: Na jednu stranu ano, ale na druhou ne. Tak půl na půl.
P: Tohle je takový ne moc pěkný být unuděná, protože nemáte žádný problémy.
K1: No právě.
P: To se dá taky, aby se člověk .....
K1: No tak já si myslím, že bych se asi nenudila, ale neodpovídá to mému naturelu, abych byla organizovaná.
P: Jak je to pro vás, jak vy byste se dozvěděla, že jste dosáhla 10?
K2: Já se obávám, že u mě ta 10 nehrozí.
P: Ta 10 je teta bod, kdy nebudete potřebovat terapii. To neznamená, že by věci měli být dokonalé, ale to znamená, že už nebudete chodit sem.
K2: To je taková dost těžká představa.
P: Tak si představte, že se stane zázrak a vy dosáhnete 10. Jaký by to bylo?
K2: Asi to, co říká Milada, dost nudný.
P: Co byste dělala pak, abyste si ulevila od té nudy?
K2: Asi bych se dostala zase z té 10 níž.
P: Co byste to dělala, to mi nedává smysl?
K2: Totiž na 10 jsou, nebo alespoň moje představa je, že ti lidé už jsou tak vyrovnaní, že skutečně mají ten život takovej jednorázovej, takovou linii.
P: Já nevím, jestli tohle mají lidi rádi.
K2: To vyrovnání?
P: Jako že je ten život jedna rovina.
K2: Lepší je jako kyvadlo. Chvilku nahoře, chvilku dole.
P: Mi nemluvíme, nebo nechceme o tom, že život je v jedný čáře, ale o tom, že už byste nechodila sem na ty terapie. Že byste měla život bez terapie.
K2: Nastane to .....

P: Jaký by to bylo?
K2: Myslím si, že to přijde.
P: Jak byste poznala, že byste dosáhla tohohle bodu?
K2: Já se obávám, že to asi sama neodhadnu.
P: Jak vy byste věděla, že ona dosáhla těch 10?
K1: No, že by byla trošku sobečtější. Že by si vystačila více sama se sebou. Rozumíte mi, co tím myslím? Byla by ráda jako sama se sebou delší dobu, jo?
P: Ve srovnání s čím?
K1: Třeba teď s touhle dobou.
P: A s kým tedy tráví čas teď?
K1: Se strašnou spoustou svých přátel, známých, lidí, co jí potřebujou. Rozumíte mi, co tím myslím?
P: Co byste vy dvě dělali spolu, kdybyste byli na 10?
K1: Hodně věcí bysme určitě spolu udělali. Máme spoustu aktivit, který teďko už spolu děláme, a kdybysme na tom byly ještě trošku líp nejen duševně, ale i zdravotně, určitě bychom toho spolu udělai ještě víc.
P: Co by se vám líbilo nejvíc dělat společně?
K1: No tak, co by se nám líbilo? Když odhlídnu od práce, od pracovních aktivit, tak by se mi nejvíc líbilo trávit s Ivou více času v přírodě, třeba vyjet si někam za Prahu na delší dobu. Je příjemná a vtipná společnice.
P: Jsou to stejné nebo podobné věci pro vás vtipné?
K1: Ano, já myslím, že jo. Máme stejný styl humoru.
P: Jo, já to slyším. Smysl pro humor je dobrá věc. Když ho člověk má, je to dobrý dar. Pomáhá to člověku dostat se ze starostí nebo přes starosti. Takže zůstali jste na té 8 nebo na 8,5. Jak byste poznali, že se věci zlepšili jenom o kousíček na těch 8,5 nebo 9?
K2: No pokud budu mluvit za sebe, tak bych řekla, že bysme byli obě dvě asi daleko vyrovnanější.
P: Jak by se to ukázalo, jak by to bylo vidět, že jste obě dvě vyrovnanější?
K1: No tak to je přesně ono. Člověk v životě reaguje na každej podnět, že jo, no a reaguje buďto hodně nebo v pohodě s úsměvem. Takže když jsem ve špatný psychický náladě, tak mě rozhodí třeba drobnost. Třeba vlezu do metra a šlápne mi někdo na nohu a už jsem rozčílená. A když jsem v dobrý psychický náladě, usměju se a přejdu to.
P: Co ještě by vám třeba ukázalo, že jste se poposunuli?
K1: Že by mi třeba takové věci, jako můj syn mi občas leze na nervy, a když jsem v dobré psychické náladě, tak se tomu zasměju, a když nejsem v dobré psychické náladě, rozzuří mě to.
P: Kolik mu je, synovi?
K1: Tak tomuhle je 21.
P: To asi dokáže udělat v tomhle věku dost věcí, který vás vytáčí.
K1: Ano, to jo. Teď už je to lepší.
P: Už může přes ten vrchol. Rozumím tomu, že kdybyste dělala tyhle věci, dovedla se smát a tak, tak by to bylo dobrým signálem, že jste v dobré pohodě?
K1: Ano.
Některejm věcem se dokážu smát a některejm ne. A když jsem v rovnováze, tak se dokážu smát skoro všemu.

P: Já mám takovou představu, že kdyby jste se dokázala smát všemu, co udělá váš syn, tak byste byla nad věcí.
K1: Ano, to jo.
P: Třeba by to bylo jen párkrát za čas, ale už by to bylo o ten kousíček výš.
K1: To by byla paráda.
P: Jo, vy byste potřebovali zázrak. Ale zázraky se někdy dějí.
K1: Já doufám.
P: Kdyby se poposunula o ten kousíček výš a byla vyrovnanější, mohla byste nám dát nějaký příklad, abysme věděli, co to s váma udělá?
K2: Každopádně by se u mě projevila tak, že bych přestala bojovat s věcmi. Aby mě prostě věci neopouštěli a já nemusela pořád soustavně hledat. A pak bych měla asi trošičku míň chaotický ..... prostě nevím, jak bych to měla říct, ale prostě v době, kdy mám být na nějakém místě, tak abych tam byla a nebyla bych někde úplně jinde.
P: Když máte někde bejt jinde - to je to místo?
K2: Ano.
P: Stává se vám, že jste na nějakém špatném místě než máte být?
K2: Zaručeně.
P: Stává se vám, že jste na špatném místě ve špatném čase nebo na špatném místě v dobrém čase nebo jak?
K2: I tak i tak.
P: Kdybyste byla na správném místě ve správném čase, tak by to pro vás bylo nějakým signálem nebo znamením?
K2: Určitě.
P: Jak jste to zvládla, že jste se sem dostala ve správnou dobu?
K2: To jsou ty zázraky, co se občas dějí.
P: Jak se to stalo, že jste to dneska zvládla, se sem dostat?
K2: To jsou ty výkyvy. Někdy zvládám den bez problémů a zase postrádám něco jiného, jako že jsem dneska ztratila během 5-ti minut dvě tužky, dvě propisovačky, a zase pak nic neztratím a jsem jinde.
P: Myslíte, že je ještě najdete ty tužky nebo jsou už pryč?
K2: Já si myslím, že se najdou.
P: Takže občas je najdete, ty věci co ztrácíte?
K2: Obyčejně ano. Na místech, kde bych je nehledala.
P: Ještě nějaké otázky? To, co bych teď rád udělal je, že bych se rád došel poradit s tím mezinárodním týmem expertů a pak se vrátím, abych vám řekl, co si myslím, co by pro vás bylo dobré nebo užitečné. Můžeme tu pauzu udělat hned, pokud nemáte nějaké otázky na mě. Nebo ještě, jestli si myslíte, že bych měl něco vědět před tím, než si uděláme přestávku?
K1: Asi ne.
P: Počkáte tady na mě asi 10 minut než se poradíme?
K2: Já ano.
K1: Já počkám s tebou.

Po rozhovoru s experty

P: Já jsem vám chtěl poděkovat.
K1: My taky děkujeme.
K2: My taky.
P: A taky za to, že jste měly největší snahu mi dát odpovědi na ty moje těžký otázky. Ptát se těžkým způsobem je moje práce. Udělali jste velkej pokrok v tom, že už jste na té 8.
K1: To bude taky tím, že máme velmi dobrou paní doktorku.
P: Jo, to je možný, ale myslím si, že i vy s tím máte něco společného. Určitě alespoň trochu. Naslouchal jsem tomu, co jste mi tady říkaly a mám z toho pocit, že jste obě dvě velmi realistické a hodně opatrné.
K1: Hodně nebo vhodně?
P: Vhodně. S vědomím, že být realista není možný. A druhá věc, která na mě udělala dojem bylo, že jste na 8 pracovali hodně dlouhou dobu. Taky tady přemýšlím o pár věcech, který jste mi řekli. A přineslo nás to k myšlence nebo nápadu nebo k experimentu, co by vám mohlo pomoct. Pak jste mluvili o tom, že máte smysl pro humor nebo já jsem viděl alespoň dneska náznaky humoru. V angličtině máme takové rčení a já nevím, jestli je to i v češtině, ale říkáme, že smích je terapií.
K2: Mi říkáme, že smích je dobrý lékař.
P: O co víc se smějete, o to míň potřebujete formální terapii. A můj nápad ve vztahu k tomu experimentu je něco takovýho. Měli byste si vybrat nějaký čas, který budete trávit spolu třeba 1x týdně, aby jste si našli něco, co byste mohli dělat spolu a smát se u toho. A teď přijde ta experimentální část. Před tím, než se sejdete na tu vaší „vlastní terapii“, jedna z vás má udělat tohleto. Hodit si mincí a pokud bude orel, tak budete muset předstírat, že jste o jeden stupínek nebo o půl stupínku výš. A ta druhá z vás by měla přijít na to, jestli to předstírá, že je o půl stupně výš nebo míň. Obě dvě si před setkáním hodíte mincí a pokud bude orel, budete předstírat. Pokud ne, tak nic. Myslím si, že je to dobrá příležitost, jak se něco naučit něco užitečného a vedle toho, že budete mít i legraci spolu, tak si můžete navzájem pomoci. Hodíte si mincí, ale nebudete spolu o tom mluvit, které co padlo. Udržíte to v tajnosti do druhého dne a pak si to sdělíte třeba po telefonu.
K2: To bude zajímavý.
K1: To jo.
P: Ano.
K2: To není lehký.
P: Není to snadný, ale může to být legrace a může to být užitečný. Já bych vám teď popřál hodně štěstí.....
.
K1: My děkujeme.
P: .....a doufám, že o vás budu ještě slyšet.
K1: Jenom to nejlepší.
P: Hodně štěstí.
NASHLEDANOU

Rozhovor Insoo s klientkou Petrou pasťák - Praha 5/9/95

I - sestra klientky
K - klientka
T - teta klientky
S - strýc klientky
P - Insoo

P: Kolik je ti, Petro?
K: 17 let.
P: Měli bychom mluvit trošičku hlasitěji, aby to bylo slyšet. Dobře? Jestli to dobře chápu, Petra by chtěla žít u vás?
T: Ano, já jsem její poručník.
P: Petra si tedy myslí, že to pro ní bude dobré, když u vás bude bydlet?
T: Ano.
P: A vy s ní souhlasíte, že to bude dobré?
T: Ano.
P: A co vy si myslíte, bude to pro Petru dobré, když bude bydlet u tety?
I: Já si myslím, že ano, ale musí se na tom podílet celá rodina a pomáhat, tedy.
P: A co ty?
K: Já si taky myslím, že to bude lepší, když budu bydlet u tety.
P: Jakým způsobem nebo proč to bude lepší?
K: Budu mít lepší prostředí.
P: Takže když budeš žít s tetou tak to znamená, že budeš žít v lepším prostředí?
K: Ano.
P: Vy jste tedy manželé.
S: Ano.
P: Už jste v pořádku?
T: Skoro jo.
P: Byl to špatný úraz, těžký úraz?
T: Špatný úraz. Koleno, všechno vazivo.
P: Co vy si myslíte, že by bylo pro Petru nejlepší?
S: Já si myslím, že je to jediný řešení a už jako žádný jiný není.
P: Bude to také dobré řešení pro Petru?
S: Já jsem řekl, že je to jediný možný řešení, jiný řešení není. Ona tady asi paní doktorka neví, proč tady Petra je, že se takovým způsobem ptá.
P: Ano, to je fakt, nevím nic o vaší situaci. Vypadá to, že jako všichni se shodnete na tom, že bude nejlepší, když Petra s vámi bude žít. Vy jste se také zmínila o tom, že pokud se to má uskutečnit, pokud se to má stát, že celá rodina musí pomoct, nějak spolupracovat, aby se to vůbec stalo.
I: Ano.
P: Co si myslíte o tom, jak může rodina spolupracovat, aby pomohla Petře nějakým způsobem.
I: No, musí jí asi jako víc hlídat a pomáhat jí jako citově, aby se mohla na nás

spolehnout. Dát jí takovou jistotu, že jí chceme opravdu pomoct, a aby, když bude mít nějaký problém, aby šla spíš za námi než za nějakou partou nebo tak. Aby mi jsme byli na prvním místě, aby věděla, že nás má, že jí chceme opravdu pomoct, tak pro to asi udělat co nejvíc co bude v našich silách.
P: Jak je to vůbec možné nebo je to zajímavé a zvláštní, že po všech těch problémech, které jsi přetrpěla a kterými jsi prošla máš kolem sebe tolik lidí, kteří se o tebe starají, a kterým na tobě záleží, jak je to možné?
K: No dali mi tu šanci a začala jsem se snažit i já.
P: Už jsi tedy začala se sebou něco dělat, nějak se zlepšovat?
K: Ano.
P: Jak si toho dosáhla?
K: Začala jsem spolupracovat s rodinou.
P: Jak si to udělala?
K: Řekla jsem si dost, že přestanu prostě s problémy.
P: Řekla si si, že teda už žádný problémy, že teda už nechceš žádný problémy?
K: No.
P: A to je to, co ti pomohlo spolupracovat s rodinou?
K: No my jsme začali spolupracovat všichni.
P: To je teda překvapující. Zní to jako kdyby ty jsi se rozhodla něco udělat a tvoje rodina se rozhodla, že ti v tom pomůže.
K: No, já jsem se rozhodla tady.
P: A co z toho, co se tady děje ti pomáhá?
K: No, tak jsem si to všechno pořádně uvědomila.
P: Ještě něco k tomu mi řekni.
K: Já jsem si uvědomila, že už bych měla začít spolupracovat.
P: Už jsi tady 2 - 3 týdny?
K: 3.
P: No a to se všechno stalo během těch 3 týdnů?
K: Ano.
P: To je ale velmi krátká doba! Čeho jste si všimli na Petře, jak se změnila od té doby, co přišla sem do ústavu, co jste si všimli na ní a vlastně vám to slouží jako důkazem, že už tentokrát to začne fungovat?
T: No já si myslím, že jako že konečně začala uvažovat o tom, co bude dál, protože když jsme se jí ptali na to, jak budeš dál pokračovat, tak nikdy nevěděla a teď už má nějakou představu a vůbec i v tom vztahu je taková srdečnější, je prostě jiná.
P: V jakém smyslu je víc srdečnější, otevřenější?
T: Nebyla tak dřív uzavřená, bylo na ní vidět, že nemá moc velký zájem o rodinu. Třeba i když vezmu třeba jenom to, jak mě teď vítá, tak i v tom mě přijde taková srdečnější.
P: Je to odlišné ta současná situace od minulé nebo nedávné situace?
T: Je, velice.
P: Jak se tohle stalo?
K: Nevím, prostě se to ve mě všechno obrátilo.
P: A co vy se domníváte, že v Petře ukazuje nebo svědčí o tom, že teď už to bude fungovat?
I: No, já nemůžu říct, že tomu věřím, že to bude určitě fungovat, to je opravdu krátká doba na to o tom mluvit. Pak, až opravdu Péťa ty skutky, jestli tedy se

opravdu změnila, myslím si, že začala hledat smysl života opravdu jinde než do teďka, alespoň podle toho jak mluví, a kdyby opravdu teďka se držela těch svých slov, tak by to bylo fajn.
P: Můžete říct ještě pár slov o tom, co Petra říká o své situaci nebo o tom, co vás nutí si myslet, že už teď to bude opravdu fungovat?
I: Začala třeba už víc mluvit o práci, že by teda jako chtěla začít pracovat a ....
P: A to je to, co ji odlišuje od minulosti, to, že říká, že by chtěla pracovat?
I: No, jako už v minulosti mluvila taky o práci, ale teďko už má takovou představu, co by teda chtěla dělat a jak si teďka představuje jako budoucnost, ale ne dalekou, jako teď bližší budoucnost. Začala spolupracovat s rodinou, začala se s náma teďka jako víc bavit, hlavně začala komunikovat, jak říkala tady teta, ta komunikace jí opravdu chyběla a teďka se jako snaží s náma mluvit jako o problémech nebo vůbec o situaci tady a .....
P: To znamená, že vy dvě vidíte tu situaci Petry obdobně.
T: Ano.
P: Aha. Znamená to, že se domníváte, že Petra už začala mluvit o sobě a že si plánuje nějakou svojí budoucnost?
T: Ano, a hlavně začala hovořit o problémech, o kterých dříve hovořit nechtěla.
P: Aha, O.K. Ještě se k tomu tedy vrátíme. Teď bych se ale obrátila na vás, proč si myslíte, že teď to bude s Petrou fungovat?
S: No já si myslím, že se zatím nedomnívám. Spíš k tý otázce co tady byla položena předtím. Já žádný změny teda nevidím, protože jsem viděl Petru naposledy v lednu a tak teď jí vidím po dlouhý době takže nemůžu říct, že bych to viděl. Já doufám, že budu mile překvapen.
T: Pardon. Já bych k tomu chtěla něco dodat. Že manžel nemůže vidět tu změnu, protože on sem nechodí na ty návštěvy.
S: Já jí viděl naposledy v lednu a teď vlastně .... mezi tím se spousta věcí udála a tak doufám, že budu teda překvapen, jak to teď bude.
P: Domníváte se tedy vy dvě, až začne strýček vidět Petru častěji, že vidí ty změny, které vidíte vy dvě?
T: Ano.
P: Kromě toho, co už jste tedy slyšel, co by vás přinutilo změnit názor, co by vás přimělo, abyste si řekl „ hm, možná se ve skutečnosti začíná sice trošičku, ale přece jenom se začíná měnit.“?
S: Já nevím, zatím.
P: Znáte jí dobře? Nikdy jste spolu nebydleli, nežili?
S: Ani jsme se dvakrát nestýkali.
P: Aha, dobře. Máte děti v jejím věku?
S: Starší.
P: Dobře, to znamená, že máte zkušenosti s mládeží?
S: No zkušenosti máme, ale takový ty lepší.
P: Nemáte tedy zkušenosti .....
S: S dětmi jsme takovýhle problémy neměli.
P: Takže tímto pro vás nastane úplně nová situace.
S: Úplně nová situace.
P: Aha, co vás vede k tomu, že se domníváte, že pokavaď bude Petra bydlet s vámi, že to bude fungovat?
T: No já jsem už v lednu bydlela i s Petrou a po tu dobu mám ty nejlepší

zkušenosti.
P: Doopravdy? Žádný problém?
T: Ano.
P: Aha, řekněte mi trošičku víc o tom, jaké to bylo, když jste s ní bydlela?
T: Všechno probíhalo naprosto hladce. Šla do školy, vrátila se naprosto v pořádku. Když mi řekla, že přijde v určitou hodinu, v určitou hodinu přišla. Na všechno se zeptá, pomáhala mi s domácími pracemi, šla nakoupit, jako všechno to tak nějak fungovalo.
P: To znamená, že Petra ví, jak to má dělat?
T: Ano.
P: Kde si se to naučila?
K: Nevím.
P: Nevíš?
K: Já jsem dělala, co jsem měla, co jsem chtěla.
P: Nebylo to pro tebe těžké dělat to, co se od tebe očekávalo nebo co jsi měla dělat?
K: Ne, to ne.
P: Jak je to možné?
K: Nevím.
P: Chtěla bych se tedy zeptat i tebe, jaké to bylo bydlet s tetou?
K: Příjemný.
P: Co se ti na tom líbilo?
K: Rozumněli jsme si, vyhovovalo mi to.
P: Je to tak skutečně?
T: Já si myslím, že ona potřebuje cítit to zázemí rodiny, že má o ní někdo opravdu zájem a pak že to funguje.
P: Aha, to znamená, že když jste jí řekla, že musí do školy, že se musí vrátit v určitou hodinu, dojít nakoupit. To všechno udělala?
T: To všechno udělala, vůbec jsem jí nemusela upozornit, že musí do školy, to byla naprostá samozřejmost.
P: Aha. Co to bylo, co jsi udělala, jak si to udělala?
K: Rozumněla jsem si doma, vyhovovalo mi to, prostě nedělala jsem si problémy.
P: O.K. Viděla jste je tehdy v lednu, když spolu bydleli?
I: Ne, neviděla jsem je.
P: Aha a co vy?
S: Já jsem tam docházel pravidelně. To bylo ovlivněno právě tím, že její otec byl v nemocnici a že tam prostě bylo takový to seskupení .....
T: Já jsem jenom zapomněla říct, že jsem .....
S: .....já jsem tam dopadl jako ten faktor rušivej, kterej by narušoval to soužití, když tam bydleli spolu. Já bych chtěl říct, že to soužití bylo projevem velkého úklidu v bytě a velkejch změn jako v tom způsobu, tam nebyla chvíle na odpočinek, jako pořád se tam něco dělo.
P: Aha, dobře. O.K. Co vy byste tedy potřeboval vidět, ty malé změny v Petře, abyste si řekl: „hm, tak tentokrát to bude opravdu fungovat“.
S: Já doufám, že uvidím velké změny, ne malé a jako že hlavně nebudou žádné problémy. Že hlavně nebude problém s nějakýma pozdníma příchodama, toulání a tak podobně. Že se začne zajímat o nějaký ty věci, který jí do teďka nezajímaly, že zjistí, že diskotéka není to hlavní v životě, co

jí čeká.
P: Aha, tohleto byly ty dobré nápady, myšlenky, ale možná je k tomu třeba ujít nějaký kus cesty. Které by byly ty nejmenší změny, které by vás vedli k tomu, že tentokrát už to bude doopravdy fungovat?
S: Ty nejmenší změny? Mě bude stačit takový ten normální rodinný chod, když bude fungovat.
P: Aha, to znamená, že každý den ráno vstane, půjde do školy, bude dělat to, co má, bude zapadat do celého toho chodu rodiny.
S: Možná ta jedna maličkost bude odpoutat se od toho prostředí, s kterým teďka jako žila.
P: Aha, to znamená, že tohle by pro vás mohlo být tím maličkým znakem, že to myslí vážně?
S: To by mohlo být.
P: Aha, a co vy? Co pro vás budou ty nejmenší změny, které vám řeknout tak, pro tentokrát už to bude fungovat.
T: Bude dodržovat to, co slíbí.
P: Myslíte tím například, když slíbí v kolik přijde domů a přijde .....
T: Přesně tak. My třeba jsme se rozhodli, že třeba mi slíbí, že se s těmi lidmi nebude stýkat, tak to je taky jedna věc.
P: Aha, O.K.
S: Já si myslím, že by mohla mít takový objektivní měřítko, pokud se to teda podaří, jak tady všichni slibujou, že se dostaví do toho učebního poměru zase, a že i ten prospěch tomu bude napovídat.
P: A co by tedy rodina mohla udělat pro tebe, aby tentokrát to vyšlo a začalo to fungovat?
K: No já si myslím, že to hlavně záleží na mě.
P: Aha, vůbec to nebude jednoduché zbavit se svých starých přátel.
K: No, pokouším se.
P: A vůbec to nebude jednoduché.
K: Já myslím, že jo.
P: Aha, když se to stane nějak obtížnější zbavit se svých starých přátel, je něco, s čím by ti tady ti 3 mohli pomoci?
K: Já myslím, že jo.
P: Aha, napadá tě něco, v čem by ti teta, strýc a sestra mohli být nápomocní?
K: Ne.
P: A co tvůj táta, ten si myslí, že je to dobrý nápad, abys bydlela se svou tetou a strýcem?
K: On chtěl, abych bydlela doma, ale nebylo by to .....
P: To víš?
K: Ano.
P: Všichni s tím souhlasíte, že by to nefungovalo, kdyby bydlela se svým otcem?
T: Určitě by to nefungovalo, to by dopadlo ještě hůř než teď.
P: Souhlasí s tím i otec?
T: Souhlasí.
P: Aha, to znamená, že souhlasí i s tím, že pro Petru bude lepší, když bude bydlet s vámi?
T: No, nejsem si jistá, jestli souhlasí s tím, že to pro Petru bude lepší, ale ten souhlas dal, že bude bydlet u mě.

S: Já si myslím, že on má svý problémy, který nedokáže řešit natož aby řešil její.
P: Aha, já bych vám položila několik otázek. Řekněme, že tohle je 10 a tohle je 1. Nahoře těch 10 je ta situace, kdy jste si jistí, že když k vám Petra půjde bydlet, že to bude pro Petru dobré a 1 bude situace, kdy si s tím nebudete vůbec jisti. V této, teďko, na kolik byste ocenili tu stupnici od 1 - 10?
S: Já tý otázce nerozumím.
T: Já bych si troufla klidně těch 8.
P: 8?
T: Já jsem ještě stále optimista.
P: Aha, co vám dává tolik optimismu?
T: To už jsem říkala. Já jsem s Petrou bydlela a jsem přesvědčená, že to fungovat bude.
P: O.K. Takže ještě jednou bych se vrátila k vám. Tady těch 10 bodů je ta situace, kdy jsem naprosto přesvědčen, jak to jen jde být přesvědčen, že když Petra s námi bude bydlet, tak to bude fungovat a 1 je, že si vůbec nejsem jistý, že to fungovat bude. V této situaci, kam byste se zařadil na té stupnici 1 -10?
S: To je spíš takový hádání ze skleněné koule. Já si myslím, že aby zůstala doma u otce není vůbec možný, to už se prověřilo, že se to nepovedlo nebo že by to bylo ještě horší, no a jiná možnost není.
P: Aha.
S: Že se to povede nejsem přesvědčenej, ale musí se to zkusit. No tak já v to doufám na těch 10, ale musí se to povést.
P: Myslím si, že jste velmi realistický.
S: Já na to mám možnost, protože nejsem přímo z tý rodiny. Já na to mám jinej náhled bez těch vlastních přímejch citů, který má ta vlastní rodina. Jako taky už mi není 20 ale 50. Taky už jsem něco ve světě zažil, viděl, tak na to mám určitej pohled z určitýho povzdálí, můžu to sledovat jinejma očima než ti přímí členové rodiny.
P: Aha, O.K. A to bude asi velmi velmi užitečné.
S: To doufám.
P: A co vy?
I: No já bych zůstala tak u těch 5 u tý poloviny, protože si myslím, že určitě je to lepší a souhlasím se strejdou, že to je opravdu jediný možný řešení, a na druhý straně tu druhou polovinu nemohu posoudit, protože já mám jinej názor na výchovu Péti než teta.
P: Aha, to znamená, že víte nebo znáte Péťu více, co vás nutí k tomu, že váš pohled je realističtější.
I: Já myslím, že tady z nás znám Péťu tady já nejvíc.
P: Myslím si, že ano. Určitě, protože jste si s ní bližší i věkově.
I: Ano.
P: Teď bych se obrátila na tebe, Petro. Představ si, že je 10 situace, kdy by si vzala všechny svoje peníze a položila je tady na stůl a řekla, že sázíš všechno na to, pro tentokrát to bude všechno fungovat. A 1 je zase ten nejnižší stupeň opačný, kde si myslíš, že to fungovat nebude a že by bylo lepší na to zapomenout. Na jakém bodě té stupnice se teďko nacházíš?
K: Na těch 9.
P: 9?

K: Ano.
P: 9?
S: Je to zázrak na zápis do Guinesovi knihy.
P: Máte dobrý smysl pro humor.
S: Všichni si myslí opak v naší rodině.
P: Je to tak?
T: Ano.
P: Aha, O.K. Jak dlouho se domníváš, že jsi na tom stupni 9? Kolik dnů, jak dlouho?
K: Moc dlouho ne, asi 2 týdny.
P: Takže už jsi tady 3 týdny a trvalo ti to asi 2 týdny, aby ses dostala na tu 9?
K: Ano.
P: To je velmi rychlé. ..... Máte na mě nějaké otázky?
I: Ne.
P: Zapomněla jsem vám vysvětlit, co se vlastně teďko bude dít. Věděli jste, že tam vedle v místnosti je spousta velmi inteligentních lidí, expertů z celé Evropy. Nyní tedy půjdu k nim a budu si s nimi povídat, chviličku budeme společně přemýšlet a potom se sem vrátím a řeknu vám, co si tam všichni dohromady myslíme.
I: A teďko názor paní doktorky nějakej, jestli by nám mohla říct, co si o tom myslí jako o Pétě, jestli by měla šanci se změnit.
P: To bude část toho, co vám budu povídat, až se sem vrátím.
S: Já bych se zeptal, jestli ta kamera bude běžet?
P: Ne.
S: Takže to červený světýlko přestane svítit?
P: Ano, někdo sem přijde a tu kameru vypne. Jste stydlivý?
S: Ne, ale vidím ve sportovních přenosech ty chudáky, jak neví, co mají dělat a šťourají se v nose.
P: Máte smysl pro humor. Nechcete na chviličku si odpočinout, jít si zakouřit nebo se projít, napít?
T: Dobře.

Po rozhovoru s experty

P: Tak teď bych měla říct, světla, kamera, jedeme. O.K. Spousta věcí jsem si napsala. Budu se snažit to nějak zobecnit, dát dohromady. Všichni se shodujeme na tom, že vaše rodina předčí všechny rodiny, které se nachází ve stejné situaci. Protože všichni dokážete otevřeně hovořit o problémech. Začínáte tedy o nich hovořit. A když začínáte o nich hovořit, tehdy poznáváte, co máte dělat, abyste mohli řešit ten problém. Také na nás velmi zapůsobila vaše odvaha a loajalita a ve stejnou dobu máte také smysl pro to, abyste byli opatrní. Myslím si, že pro vás dva by bylo velmi jednoduché říct to není můj problém a odejít pryč. A ve stejné době jdete tou cestou a oči máte otevřené, protože si uvědomujete, že to bude velmi obtížné dosáhnout toho, aby to všechno fungovalo. Velmi si ceníme toho, že máte velmi nezbytný a užitečný skepticismus. Dále si také ceníme toho, že jste přesvědčená a tak loajální a užitečná jak jen můžete. Protože jak jistě víte, že při výchově mladých lidí budete potřebovat i to i ono. A ačkoliv už jste vychovali svoje vlastní děti,

změnila se doba a Petra je vlastně taky úplně jiný člověk, než byli vaše děti. Také se nám velmi líbilo, že jste přesvědčená, že to bude fungovat a to z toho důvodu, že to pro tebe bude dobré. A domníváme se, že ty 3 týdny, které jsi tady strávila si využila velmi konstruktivně. Až s vámi začne bydlet, tak čím dříve nastane nějaký problém tak tím lépe. Protože určitě budete mít spoustu drobných problémů. To znamená, že se velmi brzo a rychle naučíte, jak se s těmi problémy vyrovnávat. Možná pro to, abys pomohla tomu strýci a tetě a sestře by si mohla předstírat, že máš nějaký malý nepatrný problém a to vám dá možnost, abyste začali řešit ten malá domnělý problém. Myslím si, že jste si s Petrou velice blízké a že toho o Petře hodně víš, a že jí můžeš poskytnout emocionální podporu a současně tím můžeš pomoci i strýci tím, že jsi realističtější a zaměřená na tu praktickou stránku. Výchova tenagerů potřebuje na jednu stranu tvrdou ruku a na druhou stranu něžnou a milující. A vy 3 máte i to i to. Neznamená to, že to bude snadné. Budete muset vynaložit spoustu práce a úsilí, budete potřebovat spoustu štěstí, takže vám přeju spoustu štěstí.
S: Děkujeme.
NASHLEDANOU

Steve de Shazer - rozhovor s klienty Petra Penišky dne 6/9/95

P - pracující (Steve de Shazer)
M - matka klientky
K - klientka

P: Samozřejmě, že nemáme žádné záruky, že to bude užitečné, ale uděláme vše, co umíme. Chodí do školy?
M: Ano, chodí do střední zahradnické školy.
P: Co se ti nejvíc líbí na té škole?
K: Asi to, že budu pracovat s přírodou, když jsem se nedostala na veterinu.
P: O.K. Jak dalece jsi v té škole .....
M: No teď vlastně začala .....
K: Teď jsem začala.
P: Jak dlouho ta škola trvá?
K: 5 let.
P: O.K. A co vy děláte?
M: Já pracuju na informacích SPT Telekom. Informace 120.
P: O.K. Líbí se mamince ta práce?
K: Nevím, ona o ní moc nemluví. Kdyby jí to ale nebavilo, tak by to asi nedělala.
P: Možná, možná, že ano. Líbí se vám ta práce?
M: No tak já jsem tu práci dělala už za svobodna kdysi před léty a pak jsem se zase po rozvodu vrátila do Prahy. Jsem ráda, že jsem zase tam. Jediná škoda je, že tam umíme většinou jenom česky. Na těch informacích bychom potřebovali i cizí jazyky.
P: Co vás tedy dneska přivádí sem, čeho byste chtěli dosáhnout?
M: Určité harmonie jaksi mezi matkou a dcerou a opačně. A Hedvika si potřebuje ujasnit určitý mezilidský vztahy, aby se dovedla orientovat. Ona zatím nemá jasno. Ona se kamarádí s více lidma a dochází k určitým střetům a s tím nejsem spokojená a ona taky není spokojená.
P: O.K. Jaký je tvůj názor, čeho ty bys chtěla dosáhnout tou naší schůzkou?
K: No, aby se prostě nějak vyřešilo to, aby si máma uvědomila, že moji kamarádi jsou moji kamarádi a že k nim něco cítím.
P: Mluvme tedy konkrétněji, co by se mělo tady dneska stát proto, aby až budete odcházet, abyste měli pocit, že jste dosáhli toho, za čím jste sem přišli.
M: Já myslím, že to není tak jednoduchý, protože dosáhnout toho za jedno sezení. My už sem chodíme přes rok.
P: Jak tedy budete vědět, že jste dosáhli nějakých změn, nějakého pokroku, dneska? Co se musí stát, abyste měla pocit, že jsme udělali nějaký pokrok, dneska.
M: Já si myslím, že by Hedvika měla být trochu zdrženlivější.
K: Aby každá udělala nějaký ústupek.
P: OK Říkala jste, že už sem docházíte rok?

M: Víc než rok.
P: Mám tedy k vám jednu otázku. Je to otázka od 0 - 10. 10 znamená, že věci mezi vámi dvěma jsou v pořádku, panuje mezi váma dostatečná harmonie, to znamená, že sem nepotřebujete docházet. A 0 znamená tu situaci, která byla , než jste sem přišli. Kde si myslíte, že se nacházíte v dnešní situaci mezi 0 - 10?
M: Já bych to typla na 7.
K: Já na 9.
P: O.K. Dobře, a jak jste to udělali, jak jste se dostali od té 0 k 7 a 9?
M: No to nám vlastně, no to bylo v době, kdy mělo vlastně padnout rozhodnutí soudu, jestli Hedvika bude přidělená do zvláštní výchovy nebo jestli bude doma.
K: V té době byla největší shoda.
P: Co konkrétněji jste dělali pro to, aby to fungovalo?
K: Já jsem předtím neříkala mámě kam jdu, s kým jdu, kdy přijdu, takže jsem věděla, že tohle jí štvalo, potom jí štval nepořádek .....
M: Ten pořád trvá .....
K: No prostě ty základní věci, o kterejch jsem věděla, že mámu štvou.
P: Ještě jsem se nesetkal během své kariéry ani s matkou a ani s otcem, kteří by si mysleli, že jejich děti udržují pořádek ve svém pokoji.
M: U nás je to extrémní situace. U nás byl i pan doktor Beníško filmovat, tak .....
K: My zakopáváme o klece s morčatama ....
M: ....tak viděl, že to u nás není k žití.
P: A tobě se to tak líbí?
K: Mě třeba vadí, že teď nemám piliny, takže ty zvířata nemám vyčištění, ale vyhovuje mi to.
M: Ono na udržování tolika zvířat je třeba čas. U nás by mohl jeden člověk dělat ošetřovatele.
P: Aha.
M: Peníze na ty piliny dostala, ale peníze nevidím a piliny taky ne.
P: Aha. O.K. Je velmi působivé, že jste se dostali z té 0 na tu 7. Jak budete vědět, že jste se dostali z té 7 na 7,5 nebo na 8?
M: Měli bychom ty zvířata dát jaksi nebo jich mít jen tolik, kolik stačíme vlastně financovat. Zatím na tomhle jsme se nemohli s Hedvikou dohodnout. Já jsem chtěla, aby toho nebylo tolik už od začátku, ale ona postupem času vždycky něco přinesla.
P: Aha.
M: A na co by sama nestačila, tak to jí vlastně pomohl ten její kluk. Mě vlastně mrzí, že se se mnou nedohodli předem, co si tam do toho pokoje dá nebo nedá.
P: Aha, O.K. A co ty, jak ty budeš vědět, že si se poposunula z toho bodu 9 na 9,5?
K: No prostě, až se teďka teď pohádáme, tak to budeme ..... třeba jako teď, když se pohádáme, já odejdu, pak se vrátím z vycházky, ještě se den hádáme a pak už si to vyřešíme, jako kdybychom to řešili hned a ne takhle.
P: A co to bude odnášet, abyste ty konflikty řešili rychleji ?
K: Já nevím, třeba takový to smetí z minula mi pořád přenášíme, jako teďko, ona mi začne vyčítat, co už bylo a já začnu vyčítat jí, jaká ke mně byla, když

jsem byla mladší, že si se mnou nehrála a tak. Vlastně věci, které se stali dávno.
P: O.K. Představte si, že by se třeba stal zázrak a při řešení těch konfliktů byste nešťourali v minulosti. Jak by to bylo jinačí?
K: Kdybysme se přestali zajímat o tu minulost, tak já ..... třeba v tu chvíli nejsem tak vytočená, dokud mi nezačne říkat, co jsem udělala v dětství. Takže já bych prostě v tu chvíli byla schopná jí vyslechnout, ona by se vypovídala a já bych jí prostě řekla svůj názor a došli bychom k nějakému kompromisu, ale takhle se akorát obě naštveme a nedokážeme tu druhou vyslechnout.
P: Aha. Představte si, že by se stal zázrak a neobraceli byste se k minulosti. V čem by byli jiné ty vaše neshody?
M: No ty hlavní neshody by zůstaly, protože tady jde o ty zvířata a to uspořádání toho našeho domova.
P: Aha.
M: Já jsem byla ráda, že už svolila, že jsem mohla dát inzerát, že ty zvířata alespoň daruji, pokud se někdo přihlásí a že bysme jich měli tedy podstatně míň.
P: Aha. A jak jste dosáhla té dohody?
K: To byly ty věčný hádky, věčně to samý, deno denně, že je těch zvířat moc, že prostě jsou nevyčištěný, tak jsem šla, abych se nemusela hádat.
P: Aha, jak si tedy dospěla k tomu názoru, že už to vzdáš?
Je vidět, že pro tebe musí být hodně těžký vzdát se toho svého malého svěřence.
K: To sice jo, ale zase sousedi měli kotě a já jsem si řekla, že pro mě bude lepší vyměnit to kotě za ty morčata a potkany, že na ty morčata stejně nemám čas, že na to kotě bych měla víc času, to jsem vlastně pochopila po těch několika nekonečnejch hádkách.
M: Po těch několika letech hádek.
P: Aha, dobře. Asi jste byla překvapená, že se takhle změnila.
M: No mě se konečně ulevilo, protože jsem se konečně mohla rozhodnout, protože vždycky jsem čekala, až se Hedvika rozhodne a bála jsem se, že k takovémuhle rozhodnutí vůbec nedospějeme.
P: Zajisté, ale byla jste asi překvapená, že souhlasila?
M: Ano, mě hned v první chvíli napadlo, že to kotě by bylo dobrou záminkou vyměnit ho za ty hlodavce.
P: A jak ti to dala najevo, že byla překvapená nebo že byla ráda tím, jak ses rozhodla?
K: No, to mě najevo nedala, jediný co bylo, tak že jí napíšu seznam, a že to vyvěsí v práci na nástěnku. To bylo jediný, co jsem od ní slyšela.
P: Dobře. Až tedy nebudete mít doma hlodavce a budete tam mít jenom tu kočku, jak to ovlivní váš vztah?
M: No, já budu klidnější, že tam bude větší pořádek.
K: Ale stejně se tam objeví zase ty problémy s těma kamarádama, takže třeba se popojde o toho půl stupínku, ale zase tam budou ty kamarádi.
M: No jo, no.
K: Kamarádi, moje příprava na školu a ty zvířata, to jsou vlastně ty 3 věci, kvůli kterým se hádáme, ale podle mýho názoru bychom vlastně byly blízko tý 10, kdybychom tyto 3 problémy vyřešili.

P: Aha, O.K. Mám na vás teďka obtížnou otázku, budete k tomu potřebovat představivost. Představte si, že dneska večer přijdete domů, uděláte si, co budete potřebovat a půjdete spát. A během té doby co spíte se stane zázrak a problémy, které vás sem na terapii přivedli najednou zmizí jakoby nic. Ale stane se to, když spíte, takže vy to nevíte, že se to stalo. Jak to zjistíte, až se další den ráno probudíte?
M: No to bysme určitě poznali brzy.
P: Jak byste na to přišli?
M: No, protože ty morčata přece jenom zapáchají.
K: Taky by mě máma ráno nevzbudila s tím, ať vypadnu se psem, a že přijdu pozdě. Vezmu si svačinu ..... že by prostě neřvala, v klidu bychom se nasnídali ....
P: O.K. Co by tedy dělala poté, co by se stal zázrak?
K: No tak ne jako vždycky, Hedviko vstávej, musíš do školy, ale prostě Hedviko vstávej, klidným hlasem, měli bychom snídani na stole, řekla bych jí, co večer, jak jsem se měla ve škole, řekla bych jí to prostě, potom bysme se sebrali, ona by řekla v klidu ahoj, máma by neřvala, ať jdu se psem, vrátila bych se ze školy, máma by se mě zeptala, jestli mám čas, já bych řekla, že na chvilku, bez řečí bych vzala toho psa a prostě, všechno by bylo v klidu, bez křiku a tak prostě.
P: A představte si, že by to ráno proběhlo opravdu tak, jak to tady Hedvika popsala. Co by to bylo pro vás?
M: Pak bych se těšila, až přijde Hedvika domů, jak mi bude referovat, co bylo ve škole.
P: Aha, a kdyby tedy Hedvika vám říkala, co bylo ve škole ten den, co vy byste jí řekla?
M: No prostě, až přijde z procházky se psem, aby se věnovala učení, což by tedy znamenalo, že kamarádi a kamarádky by si u nás nepodávali dveře, měli bychom na sebe více času.
P: Kdybyste na sebe měli více času, jak byste s ním nakládali?
M: No, třeba bysme si mohli víc jedna druhé povědět.
K: S tímhle já nesouhlasím, co teďka máma řekla, protože tohleto se dalo říct na začátku, než jsme sem začali chodit. To jsme si neříkali vůbec nic, takže večer, třeba když ležím, tak si začneme povídat, takže to, co ona tu řekla, že nemáme na sebe čas, tak máme na sebe čas, ale ten je omezenej, protože já mám zase hodně kamarádů.
P: Aha, dobře, po tom zázraku, z tvého hlediska, jak ty bys věděla, co se děje, jaká je situace? Čím by se to odlišovalo?
K: Tím, že by všechno bylo v klidu, nebylo by tolik spěchu.
P: Aha, kdyby tedy všechny ty věci probíhali klidněji a beze spěchu, co by na tom bylo jiného, odlišného?
K: No, asi bych se na mámu taky těšila. Protože takhle si říkám, tak ještě 2 hodiny klídek než přijde, protože až přijde tak začne nadávat na to, co udělám a že je to stejně všechno špatně, takže nemá cenu, abych se snažila.
P: O.K. Představte si, že tedy po tom zázraku tě přijde navštívit tvůj kluk. Jak pozná, že se stal ten zázrak? Kdyby tady seděl na té židli a zeptali jsme se ho?
K: Asi, že všechno řešíme v klidu, bez hádek.
P: On by to takhle viděl, poznal by to?

K: Ano.
P: Co ještě dalšího by mohl říct?
K: Nevím.
P: O.K. Co vy si myslíte, že by ten kluk mohl říct?
M: No že by jí navrhnul, aby zase někam odjeli.
P: Aha.
M: Jo, protože o prázdninách jste hodně odjížděli.
K: Jo, protože kdyby jsme se nehádali, tak já bych neměla tak velkou potřebu bejt od tebe dál.
P: Aha, hm. O.K. Mám ještě na vás jednu otázku, než se odeberu za svými kolegy poradit se. Lidé spolu žijí ať už jako matka s dcerou nebo manžel a manželka, vždycky dochází k nějakým neshodám nebo nedorozuměním. Je to zcela přirozené. Já mám na vás takovouhle otázku. Co by se stalo, až by se ten zázrak nebo jak by změnil ten počet nebo frekvence a častost těch vašich hádek a nedorozumění?
M: Já si myslím, že by to bylo lepší. Možná, že kdyby toho všeho nebylo, tak by si Hedvika dala říct .....
K: Tak by se našlo něco jinýho.
M: Ne, to ne.
K: Našlo by se vždycky něco jinýho.
P: A po tom zázraku byste ty problémy a neshody, vypořádali byste se s nima nějakým jiným způsobem, jinak?
M: Asi čekám od Hedviky, že bude taková jiná, rozumnější a že si bude vybírat přátelé podle.....
K: Podle tebe.
M: Ne, podle povahy.
K: Ne, mě povaha vyhovuje, podle tebe.
P: Myslíte si, že by ty neshody pokračovaly nebo by nastala nějaká změna, jak ty problémy řešit?
K: Přišli by znova.
P: Vlastně jakékoli neshody. Protože u každého dochází čas od času k neshodám.
K: Kdyby už jenom nějak jsme přešli nebo je vyřešili tak, že bychom se o nich nemuseli bavit, tak myslím, že v těch dalších by bylo znát nějaké ponaučení. Nechat toho druhého vypovídat a řešit to na základě kompromisu.
P: O.K. Myslím si, že už na vás nemám žádné otázky. Máte vy na mě nějaké?
M: Ne.
P: Teďko tedy půjdu za týmem našich kolegů, budeme se bavit o tom, co jste nám řekli a za 10 minut se vrátíme a řeknu vám, co si o tom všem myslíme. Takže můžete počkat tady nebo se jít projít.
M: Počkáme tady.

Po rozhovoru s experty

P: Dohodli jsme se, že jste sem přišli za zvláštní situace. Velmi nás příjemně překvapilo, že se cítíte na té stupnici 7 a 9 a jsme si jisti, že to nebylo vůbec

jednoduché a asi jste museli vynaložit spoustu úsilí a práce. Z toho, že jste se dostali z 0 na 7 a 9 znamená, že jste se vydali tou správnou cestou. Váhám s tím, abych vám doporučil něco konkrétního v tomto bodě. Protože jste dosáhli takového pokroku a předpokládáme, že přirozenou cestou k dalšímu pokroku ještě dojde, a že možná nějaké návrhy by mohly být špatným směrem a celou situaci by mohli zkazit. Poznali jsme , že jste obě velmi silné a nezávislé osobnosti a že se staráte jedna o druhou a že matka je velmi silná osoba, která velmi tvrdě pracuje, aby vás mohla zabezpečit obě dvě, a že ty máš před sebou spoustu věcí ve škole a pro obě dvě tak silné osobnosti byste měli předstírat, že nějaké neshody jsou, protože to všechno je součástí Hedvičiny výchovy a bude to jednou potřebovat, aby byla nezávislá. Tak možná jediný návrh by byl, že pokud během jednoho týdne nebudete mít neshody, tak abyste předstírali, že nějaké neshody jsou. To je asi tak všechno, co jsem vám chtěl říct. Velmi na mě zapůsobila vaše trpělivost, že respektujete svojí dceru a vážíte si jí, že jste takovou dlouhou dobu pracovala na tom, abyste vyřešili problém se zvířaty a byl jsem taky velmi, nebo velmi na mě zapůsobilo, jak jsi pružná, jak dokážeš měnit svůj postoj. A to všechno mě nutí k tomu, abych řekl, že komunikace mezi vámi začíná už fungovat, možná, že to nějakou dobu bude trvat, než to bude ideální, ale bude to fungovat. Takže mým návrhem bude, abyste si všímali všeho, co se bude dít, abyste se udrželi na té 9 v té stupnici. A to je v této situaci asi ta nejdůležitější věc, co byste měli dělat. A chtěl bych vám popřát všechno nejlepší.
K,M: Děkujeme.
P: I já děkuju.
NASHLEDANOU.

Steve de Shazer - rozhovor u Špitze Praha 6/9/95

M - matka
S - syn
P - pracující (Steve de Shazer)

P: Je dobrý ten fotbalista?
M: Ano.
P: Je rychlý?
M: Spíš taktický. Já jsem slyšela, že při tom myslí.
P: Máte trenéra v tom týmu?
S: Ano.
P: Myslí si ten trenér, že jsi dobrý?
S: No já si myslím, že ano.
P: A teďka zase začíná škola.
S: Šílený.
P: Co bys řekl, v čem jsi dobrý ve škole? Co by tvoje maminka neřekla, něco o učiteli, o škole prostě.
S: No, ve škole jsem dobrej asi jenom tak v tělocviku, trošku v zeměpise, a to je asi tak všechno, v čem jsem dobrej.
P: Je to tak?
M: A hezky zpíváš taky.
S: Ne ne.
P: Co říkají učitelé, v čem se jim zdá dobrý?
M: No tak on se jim jeví vůbec jako dobrý, ale že to učení fláká, jako on stráví všechno na fotbale. My jdeme ráno, má tréninky a přijdeme třeba až v 8 hodin večer.No, ale zase jsem ráda, že společnost má, že ho to baví, ten fotbal, no.
P: Aha, hm. To je důležité. Co děláte?
M: Já jsem zaměstnaná jako učitelka speciální mateřské školy.
P: Líbí se mamince ta práce?
S: Bylo by dobrý říct, že ne.
M: Ale jo.
P: O.K. Myslíš si, že maminka je dobrá v té práci, i když se jí nelíbí?
S: Ale jo.
P: Tak on říká, že se vám ta vaše práce nelíbí, je to pravda?
M: Já jsem spokojená v práci, protože já jsem spíš taková hračička, ráda se vyblbnu s dětma, takže to zpívání ..., protože já mám cikánský děti, takže zpíváme a ty tance a takový ..... to jsem spokojená.
P: Aha, O.K. To jsi nevěděl tohleto?
S: Ale věděl, věděl.
P: Tak, teď takovou složitou otázku. Já za to dostanu zaplaceno, abych se ptal na těžké otázky. To je takováhle otázka. Škála od 10 - 0. 10 znamená, když už je to všechno tak dobré, že už nepotřebujete terapii a 0 je, když jak to bylo, než jste začali chodit na terapii. Tak, kde budete dneska?
M: U nás je to trošičku složitější, protože u nás jsou takové výkyvy, protože

jednou je to naprosto v pohodě a pak najednou dojde k nějakýmu hroznýmu zlomu a blíží se to k tý 0. Ale teď máme tu 7, 8. Teď jsme spokojení, viď.
S: No.
P: Mamka říká 7, ale ty jsi zašeptal 5, viď.
S: Ano.
P: Je to někdy vyšší než 7 a 5?
S: No, někdy to dosahuje třeba až k 10, to vůbec není problém.
P: Jak blízko je to na té 10?
S: No, kousíček před 10.
P: 9,5?
S: Devět a třičtvrtě.
P: O.K. A vy, jak myslíte, že to dosáhne?
M: No tak té 10 jsme dlouho nedosáhli, ale těch 9 ano.
P: O.K. Kdy se to stalo teďka v nejnedávnější době, že to bylo na 9?
M: Teď třeba v neděli, viď.
S: No.
P: Aha.
M: Jako pokračuje to pořád. nemáme žádný ..... to až začne škola, to bude horší. Až opravdu se to rozjede.
P: Aha, popište, jaké to je, když je ta situace na 9?
M: Vycházíme si vstříc, Petříček je na maminku hodnej, nehuláká, pomáhá mi, a tak no. Hrajeme hry, většinou karty, občas fotbal v hale.
P: O.K. A co ty? Co bys nám řekl o té 9?
S: Mě tohle úplně stačí.
P: Tak, mohl bys říct, jaký je rozdíl mezi tou 9 a 5?
S: Při 5 se jako trošku hádáme a při 9 je to naprosto bez problémů.
P: A co ještě jinýho by bylo mezi tou 9 a 5?
M: Rozuměl si otázce?
S: Rozuměl, samozřejmě. No tak mezi 9 a 5 by mohlo být třeba vzájemné porozumění a kolem té 5 by mohla být nějaká tradiční hádka.
P: O.K. Teď jak je to mezi 7 a 9?
M: Jako takhle, když by to bylo pořád kolem té 7, byla bych hrozně spokojená. Ale u nás je takový problém třeba Petříčka donutit, aby se šel alespoň chvilku učit, protože vím, že jemu stačí si to jen přečíst a umí to, ale prostě s tímhletím jsou u nás největší boje, naprostý nezájem k učení.
P: Aha, O.K. A někdy se to stane, že jde a něco si přečte?
M: Jako čte, on čte, ale do školy, to tedy když mu už opravdu hoří za patama, když teda opravdu už je to třeba. Když si v 8 hodin večer nebo v půl 9 vzpomene, že druhý den píší písemku, tak to se na to vrhne a to by se učil jako zběsilý, ale jinak takhle nic.
P: Aha, takže pokud je přesvědčenej, že to musí udělat a udělá, naučí se to?
M: Naučí.
P: Aha.
M: Ale zase potom je klid, třeba 14 dní na ten předmět nešáhne. Je třeba pravda, že on nosí i špatné známky. Když přinese 1 tak mi telefonuje do práce a je celej šťastnej, ale zase ze špatnejch známek je špatnej, ale nikdy mi špatnou známku nezatajil, to ne. On se zhoršil v učení až teď poslední rok, předtím dělal pořád, měl jedničky, sem tam nějakou dvojku, ale až teď poslední rok je to hrozný.

P: Takže když to začne, když se rozhodne, že to udělá, tak to udělá dobře?
M: Ano.
P: Jak jste se to pokoušela řešit?
M: S ním, mluvili jsme o tom několikrát, úkoly jsem s ním šla psát, nebo já nevím, opravdu mockrát jsme o tom mluvili, říkala jsem : co vlastně chceš? Vždyť ti trenér zakáže fotbal, že jo. Já si ani nevzpomenu, co jsem vlastně vymejšlela.
P: Aha, co z toho, co jste zkusila, bylo nejlepší, dosáhlo nejlepšího výsledku?
M: Že jsem se s ním šla učit, přímo.
P: Aha, a to je časově náročný.
M: No, to je.
P: A jestliže je to u vás tak jako u většiny lidí, vy jste dost zaměstnaná.
M: Jsem sama vlastně na všechno.
P: O.K. To je dost zajímavý, že když jdeš a napíšeš ten úkol, jestli se ti to vyplatí?
S: No vyplatí.
P: A je to někdy lehčí pro tebe udělat ten úkol než někdy jindy?
S: Je, je to lehčí.
P: A kdy je to nejlehčí?
S: No někdy, když se s mámou nepohádáme a já nemám žádnej průšvih.
P: Takže když ten úkol uděláš dřív než se pohádáte nebo by jste se pohádali, tak je to lepší?
S: Ano, hm.
P: Jak často se stane, že to uděláš?
S: No, to je různé.
P: Je to jednou za rok?
S: Ne to ne.
P: Je to přeci jenom častěji nebo méně častěji?
S: Častěji.
P: Kolik, dvakrát za rok?
S: Třikrát za rok.
P: Jak se to stane, že někdy uděláš ten úkol dřív, než se pohádáte, jak to, že se někdy takhle zlomíš?
S: Tak někdy, protože mám odpoledně trénink a večer už bych to nestihl, tak to udělám, abych neměl samé špatné známky.
P: OK A podle vás, jak vy to vidíte, jak podle vás někdy udělá ten úkol dřív než se začnete hádat?
M: No, ono je to u nás zařízený tak, že Péťa přijde ze školy, musí si dát věci do pořádku, proto mi vždycky telefonuje do práce. Pro něj i pro mě je lepší, když si tyhle věci sdělíme po telefonu a prostě řeknu mu, musíš tohleto, tohleto, tohleto než půjdeš na trénink, takže jako se snaží alespoň něco udělat, ale u nás je velkej problém v tom, že třeba Petr vůbec zapomíná úkoly, on neví, a to se v půl devátý večer utelefonujeme a shání se po kamarádech, jestli vůbec nějakej úkol je. Nezajímá ho to.
P: Aha, hm. A někdy přece jenom si to pamatuje?
M: Někdy.
P: O.K. Mám jednu těžkou otázku. Potřebuje to určitou představivost. Tak si představme, že půjdete dnes večer domů, uděláte vše, co děláváte a pak si půjdete lehnout a spát. Zatím, co spíte se stane zázrak. A ty problémy, co vás

sem přivedli zmizí, jsou úplně pryč. Protože se to stane, když spíte, tak to nemůžete vědět. Když se ráno probudíte, jak byste to poznali, že stal ten zázrak?
M: Já?
S: Já počkám.
M: Já si myslím, že bych to poznala, protože bych se samozřejmě hned nerozčilovala a ...., no byla bych míň nervozní, protože mě tohleto strašně psychicky ubíjí, jo. Já bych byla daleko klidnější, kdybych věděla, že Petr má všechno v pořádku a hned by u nás byla větší pohoda.
P: Co byste dělala jiného než co děláte teď? Hned to první ráno.
M: Hned to první ráno? Tak asi bych, já jsem takovej veselej člověk, asi bysme dělali větší blboviny, jo. Asi by to mezi námi jiskřilo, ale v tom dobrým slova smyslu.
P: A jak ty bys to objevil?
S: Asi bysme se hned nepohádali, měl bych lepší náladu.
P: Takže kdybyste se hned nepohádali, co byste dělali místo toho?
S: Máš přednost, jsi starší.
M: No tak, co bychom udělali, asi bych se pořád smála, dělali bychom ..... já nevím, to nevím, no. Nebyla by u nás taková napjatá atmosféra. I když je pravda, že já bych to nepoznala hned ráno, ale až bych přišla z práce. Já na to potřebuju delší čas, protože mi se ráno ..... Petr se vypravuje sám do školy a spíš až bych přišla z práce.
P: Aha, takže po škole, když přijdete z práce a po škole, tak to by byla teprve ta chvíle, kdybyste přišli na ten zázrak?
M: To bych přišla, kdyby mi Petr hned ukázal žákovskou knížku. Když je u nás takovej klid a pohoda, tak je jasný, když přinese dobrý známky a tak, to i máma zase promine fůry jinejch věcí, který by neměla promíjet, když prostě přinese pěkný známky a když to ten tejden, těch 14 dnů jde, že jo.
P: Aha, když byste přišla domů, úkoly by byly udělaný, známky by byly dobrý, byl by to velkej rozdíl ?
M: Jako stoprocentně, jako to se vůbec nedá srovnat, to by byl takovej zlom u nás v životě, že .....
P: Takže by to byl opravdu zázrak?
M: Byl by to opravdu zázrak.
P: Takže, jak byste reagovala, kdybyste zjistila, že už je to i druhej den.
M: Tak ten druhej den, tak to by se mi zdálo jako krátká doba, to jako spíš postupně, kdyby ty známky byly jako pěkný a nosil by to delší dobu. To vlastně i kazí ten vztah mezi náma, ty známky. Já nechci, aby nosil třeba samý jedničky, ale nechci, aby mě třeba za čas propadl ve škole.
P: Aha, takže jak dlouho by to trvalo, aby se ten zázrak stal?
M: Víte, mě by třeba stačilo, abych třeba viděla, i kdyby ty známky nebyly úplně super, mě by stačilo, kdyby si vzal třeba na hodinu ty knížky, ona by opravdu stačila ta hodina, aby se přinutil a zopakoval si to, učil se, abych viděla ten zájem, tohle to ..... naprosto má tisíc jinejch zájmů než si třeba napsat úkol.
P: O.K. Předpokládejme, že to uděláš, že budeš sedět hodinu, než se tvoje maminka vrátí, sedět hodinu a učit se tak asi po dva týdny. Ona je velice příjemně překvapená. Jak by sis představoval, že by byla jiná, v čem by byla jiná?

S: Byla by asi na mě vlídnější, no, ono to asi víc už ani nejde.
P: Aha, to je dobrý. Tak ona je na tebe hodná už teď?
S: No, dalo by se to tak říct.
P: Aha, myslíš si, že je na tebe hodnější než ty jsi na ní?
S: Je.
P: Možná jsem se na to neměl ptát před tvojí maminkou.
S: No to radši ne.
P: Jako bych se neptal. Teďka, jak by ti učitelové ve škole poznali, že se stal zázrak?
S: No, asi by to poznali dost rychle, teda.
P: Co by bylo prvním příznakem?
S: Samý jedničky. Bylo by jich víc, samozřejmě.
P: Teďka kdo by byl nejvíc překvapenej, maminka, učitel, učitelka nebo ty?
S: Asi já.
P: A kdo potom?
S: Asi máma.
P: A co vy myslíte, kdo by byl nejvíc překvapený?
M: Takže největší překvapení by prožil sám Petr, protože by to bylo bezvadný. Já nevím, tak do tý 4 třídy, kdy to bylo úplně bez problémů s tím učením, tam u nás byly zase jiné problémy, jiného rázu. On by byl tím pádem taky ten, co by něco získal tím, že by se začal dobře učit.
P: Aha, takže jakým dalším signálem by bylo, že se stal ten zázrak?
M: Já nevím.
P: Jestli tebe taky něco nenapadne.
S: Mě taky nic.
P: A co prarodiče, máte prarodiče?
M: Má dědečka jako z tatínkovi strany, se kterým si tedy výborně rozumí a mojí maminku.
P: O.K. Jak tedy tvoje babička a děda by poznali, že se stal zázrak?
S: Ty by to asi nepoznali, protože ti si myslí, že jsem zázrak já sám.
M: No, babička by to poznala, protože občas ty tvoje výlevy vůči mamince ....., protože čím je na něj maminka hodnější, tím víc huláká a někdy i dost nevhodně na maminku mluví, tak babička by to moc, moc uvítala.
P: Já teďka přemejšlím o tom, co jsi řekl, že oni si myslí, že ty už jsi ten zázrak. To je pěkně těžký s tím žít.
S: No.
M: To je.
S: Je to pěkně těžký, no, ale snažím se.
P: Děkuji, nevím jestli to pomůže, ale děkuji. Já myslím, že už nemám žádné otázky v této chvíli a teď bych se chtěl asi tak 10 minut popovídat s tím týmem, co je za zrcadlem a budeme se bavit o tom, o čem jsme se bavili mi tady a potom se vrátíme a řekneme vám, co si o tom myslíme a možná, že vám něco navrhneme.
M: Dobře.

Po rozhovoru s experty

P: Je to asi těžký
(prohlíží si společně hračku - zbraň)

S: No není to zas tak těžký, děda má taky revolver a ten taky není těžký.
P: Aha, ale byl jsem překvapenej, jak to bylo těžký.
S: To já taky.
P: No, udělalo to na mě dojem, že dneska je to těch 5 a 7. Někdy to jde i k 9 a k 9 a třičtvrtě, což by se dalo říct, že jdete ve správném směru. To, že je to někdy 9 a 9 a třičtvrtě to velmi silně naznačuje, že taky 10 by bylo možných. Částí toho, co bych vám chtěl navrhnout je, aby vy jste pozorovali, co ten druhý dělá, je to důležité proto, aby se udrželo těch 5 a 7, protože čím víc víte o tom, co udělat pro to, aby, abyste udrželi těch 5 a 7, tím více vám to slouží k tomu, abyste dosáhli 6,8,9 až 10. Já jsem nebo udělalo na mě dojem, že oba máte smysl pro humor, že si rádi hrajete a myslím si, že je to část úlohy matky, aby byla upřímná a milá, ale ne zase pořád být upřímná a milá. A úloha dítěte, taky má být upřímné a milé, ale taky musí bojovat se svou matkou. Takže nikdy nebude vypadat tak příjemný a milý jako je tady. Ale je šikovný a chytrý. My víme, že je šikovnej a chytrej, protože když udělá ten úkol, tak taky dostane za to odměnu. Kdyby se našla nějaká cesta, jak by se dalo z toho domácího úkolu udělat nějakou hru, tak by to bylo jednodušší, ale já si nejsem jistý, jak se to dělá.
M: Já taky ne.
P: Ale já mám nějaký nápad. Teď nemám na mysli jenom domácí úkol, ale také by vám to mohlo pomoci dostat se blíž k té 9. Co já navrhnu je asi takhle. Jeden den každého týdne během měsíce by měl každý z vás připravit takové malé překvapení pro toho druhého. Čím menší, tím lepší. A teďka velmi pozorně sledovat, jak bude ten druhý reagovat až to překvapení udělá. A teď teda vaším úkolem maminky bude zjistit, co to bylo za překvapení během toho týdne. A tvojim úkolem bude zase zjistit, co to maminka udělala za překvapení, někam si to poznamenat, ale tajně, neříct to tomu druhému a neptat se toho druhého, jestli to bylo skutečně ono. Jen si to poznamenat. Teďka, kdyby se jeden z vás zeptal, bylo to to překvapení, třeba když by se Petr zeptal, bylo to mami to překvapení, vy řeknete prostě že ne, i když by to byla prostě pravda. Takže to zkuste a uvidíme, jestli z toho něco získáte, z toho, nějaké poznatky. Velice důležité je to držet v tajnosti a teˇka když to asi měsíc budete dělat, tak pak přijít sem. A vzít si ty výsledky sem. Děkujeme vám za to, že jste sem přišli a že jste to podstoupili a přeji vám hodně štěstí a tobě ať se brzo uzdravíš.
NASHLEDANOU.